

QUOVADIS

НАЦИОНАЛНО ИЗДАНИЕ НА БЪЛГАРСКИ ЛЕКАРСКИ СЪЮЗ

„ЛЕКАР НА ГОДИНАТА“ 2020

На 19 октомври - Деня на българския лекар, в сградата на Историческия музей в столицата се състоя официалната церемония по връчването на наградите на Български лекарски съюз за принос в медицината. Настоящата година несъмнено е белязана от пандемията Ковид-19 и затова ръководството на БЛС реши част от категориите, в които ще бъдат отличени заслужилите, да бъдат тясно обвързани с жертвоготовността и приноса на лекарите, които с чест и достойнство участват в битката с коварната болест. В тази връзка на 17-ите награди „Лекар на годината“ 2020 УС на БЛС включи допълнителна специална категория „Борба с пандемията COVID-19“.

На стр. 6-8

Доц. д-р Александър ОСКАР, д.м.

БЪЛГАРСКИ ЛЕКАРСКИ СЪЮЗ

Лекар на годината 2020

ЛЕКАР НА ГОДИНАТА 2020

На стр. 7 и 9

ЧЕТИРИМА БЪЛГАРСКИ МЕДИЦИ С НАУЧНА ПУБЛИКАЦИЯ ЗА К-19

COVID19 INFOBG

Д-р Христиана Бацелова, Даниел Георгиев, д-р Цветелина Великова, д-р Станислав Коцев

На стр. 11

ЗА КОНТРОЛ НА ГРИПНИТЕ СЪСТОЯНИЯ

Осцилококцидум!

ПРОФИЛАКТИЧНО
1 гоза седмично

ПРИ КОНТАКТ С БОЛНИ
1 гоза на всеки от контактните

ИЗЯВЕНА КЛИНИЧНА КАРТИНА
По 1 гоза сутрин и вечер

ПРИ ПЪРВИТЕ СИМПТОМИ
1 гоза възможно най-рано, повтаря се 2-3 пъти през 6 часа

2 ОПАКОВКИ = 3 МЕСЕЦА ПРОФИЛАКТИКА!

Грипни състояния ОСЦИЛОКОКЦИДУМ®

ПЪРВИ МЕСЕЦ ВТОРИ МЕСЕЦ ТРЕТИ МЕСЕЦ

BOIRON

Хомеопатичен лекарствен продукт без лекарствено предписване. КХП 24118/06.11.2013
За пълна информация:
Бул. Шипченски проход 9, ет. 5, офис 11, 1111 София
email: boiron.bulgaria@boiron.bg

ISSN 2534-8981

9 772253 489819 10

Дари плазма!
Спаси трима!

<https://blsbg.com/>

- Конкурс на БЛС за бъдещи лекари
- Становище на УС на съсловната организация
- Кампания за координиране набирането на доброволци студенти по медицина
- Актуализация на данните в националния регистър на лекарите

На стр. 2-5

ДРУЖЕСТВОТО ПО ОФТАЛМОЛОГИЯ С ПОРЕДНО ДАРЕНИЕ ЗА СЕМЕЙСТВАТА И БЛИЗКИТЕ НА ПОЧИНАЛИТЕ ОТ COVID-19 МЕДИЦИ

С финансова подкрепа от 5 000 лв. Българското дружество по офталмология се включи в инициативата на БЛС за подпомагане на семействата и близките на починалите от COVID-19 медици.

По волята на дарителя 3500 лв. от средствата ще отидат за подпомагане на детето на д-р Емил Вакълв от село Белица. „Искаме да му помогнем, защото той в ранна възраст загуби баща си и дядо си“, заяви председателят на БДО проф. Ива Петкова.

Останалата част от дарената сума в размер на 1500 лв. ще бъде насочена към семейството на д-р Милан Първанов от град Гоце Делчев. „Д-р Първанов е незаменим колега, който неслучайно всички с

любов наричаха човекът болница“, допълни проф. Петкова.

Председателят на БДО проф. Ива Петкова, зам.-председателят на БДО и председател на Столичното дружество по офталмология проф. д-р Лъчезар Войнов и проф. Цветомир Димитров – член на УС на БДО, информираха за решението за финансова

подкрепа по време на среща с д-р Иван Маджаров, председател на БЛС.

„Трябва да си помагаме, да бъдем сплотени, да не оставаме безучастни към болката“, заяви в съвместното си послание медиците.

Ако искате и Вие да помогнете на семейството и близките на починалите от COVID-19 медици, може да го направите чрез дарение на:

Титуляр: Български лекарски съюз
Банка: УниКредит Булбанк АД
BAN: BG55UNCR70001523991300
BIC: UNCRBGSF
Основание: МЕДИЦИ COVID-19

СЪСЛОВНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ ОБЯВЯВА КОНКУРС ПО ПРОГРАМА ЗА ПОДПОМАГАНЕ, ОБУЧЕНИЕ И ИЗГРАЖДАНЕ НА ЛИДЕРСКИ И КОМУНИКАЦИОННИ УМЕНИЯ СРЕД БЪДЕЩИ ЛЕКАРИ ЗА 2020-2021 Г.

В условията на пандемия и покачващите се очаквания на обществото към лекарите още повече се засилва необходимостта от стимулиране на бъдещите лекари, които се оказват едни от най-полезните в COVID отделенията и дават своя младежки ентузиазъм и добра експертиза при овладяване на ситуацията.

Ето защо за поредна година БЛС стартира проекта за финансово стимулиране на бъдещи лекари от 5. и 6. курс, специалност „Медицина“, в хода на тяхното академично израстване чрез ежемесечна финансова подкрепа за период от 9 месеца, както и финансиране на такса участие в национални и международни форуми на млади лекари до 35 години.

Условия за кандидатстване на студенти 5. и 6. курс:

Кандидатите следва да отговорят на следните условия за кандидатстване по Програмата 2020-2021г.:

Студенти по специалност „Медицина“ от 5. и 6. курс;

Среден успех от началото на следването до момента над 5.00 – удостоверява се чрез уверение за среден успех от съответното ВУЗ;

Съгласие на стипендиантите да участват в:

- инициативи на БЛС и партньорските организации на БЛС;
- безплатни обучителни курсове;
- организацията по провеждане на събори на БЛС, ежегодната церемония „Лекар на годината“, изложби в областта на здравеопазването;
- регулярни срещи с администрацията на БЛС за обсъждане на актуални теми от здравеопазването, решаване на текущи проблеми и др.

Владеенето на чужд език е предимство при класирането на кандидатите, което се удостоверява

със сертификат или диплома за завършена езикова гимназия.

Заявление за кандидатстване и Декларация за съгласие – на www.blsbg.com.

Срок за кандидатстване: 14.10 – 13.11.2020 г.

Финансиране на участие в национални и международни научни форуми на млади лекари до 35 години, специализанти, които не са завършили своята специализация, докторанти (редовни или на самостоятелна подготовка), които имат договор за обучение и на се отчислени към датата на подаване на заявлението.

Срок за кандидатстване – целогодишно.

Критерии за участие в национални и международни научни форуми, с устна презентация или постер и Заявление за кандидатстване – на www.blsbg.com.

Документи се приемат на адрес: гр. София, бул. „Акад. Ив. Гешов“ № 15, Център по хигиена, ет. 2, офис 6 от 09.00 до 17.00 ч.

КОНКУРС
ПО ПРОГРАМА ЗА ПОДПОМАГАНЕ, ОБУЧЕНИЕ И ИЗГРАЖДАНЕ НА ЛИДЕРСКИ И КОМУНИКАЦИОННИ УМЕНИЯ СРЕД БЪДЕЩИ ЛЕКАРИ ЗА 2020-2021 г.

Европейската организация по инсулти номинира за отличие медицински екип от Кърджали

Европейската организация по инсулти номинира за отличие медицински екип от Кърджали, съобщава www.kardjali.bgvesti.net.

Всяка година по време на Конференцията на Европейската организация по инсулти от всяка страна, участваща в инициативата Angels, се номинира по един човек или екип, който е пример за добра работа в сферата на грижата за пациентите с мозъчен инсулт.

Тази година екип от медици от Кърджали са отличени и са номинирани за отличието Spirit of Excellence от България. Номинацията идва заслужено, след като за съвсем кратък период медици

от Многопрофилната болница за активно лечение „Д-р Атанас Дафовски“ и Центърът за спешна медицинска помощ създадоха един от водещите центрове за лечение на инсулти в България и показаха как изглежда успешната колаборация между екипите в отделенията на болницата и ЦСМП. Множество организирани срещи в болницата и най-мощното обучение за ЦСМП, което организираха заедно, вече втора година са вдъхновяващ пример за всички медици.

Това се подчертава в писмо от организаторите на конференцията до д-р Караванов и д-р Митков.

ЗАРАБОТИ ИНФОРМАЦИОННАТА СИСТЕМА ЗА КОНТРОЛНА МЕДИЦИНСКАТА ЕКСПЕРТИЗА

От 15 октомври т.г. работи Информационната система за контрол на медицинската експертиза (ИСКМЕ), или Информационната база данни (ИБД). Тя ще обслужва цялостния процес по освидетелстване/преосвидетелстване пред органите на медицинската експертиза. Всички направления за ТЕЛК след 15.10.2020 г. ще бъдат въведени и управлявани през ИБД.

Системата е създадена в изпълнение на проект „Разработка, внедряване и поддръжка на Информационна система за контрол на медицинската експертиза“ на МЗ. С нея ще бъдат гарантирани проследимост и високо ниво на контрол на процесите по подаване и обработка на документи за освидетелстване и преосвидетелстване на гражданите.

Системата ще поддържа електронен профил на всички лица, които са били или са обект на медицинската експертиза. Чрез нея гражданите ще могат да получават издадените от ОПЛ направления за ТЕЛК. Електронно, чрез КЕП (квалифициран електронен подпис), ще могат да се подават заяв-

ния за освидетелстване/преосвидетелстване. По електронен път ще се изпращат и различни уведомления между страните. В реално време всеки ще може да проследи напредъка по обработката на документите си на адрес: <https://ibd.mh.government.bg/>.

Освен това на гражданите е осигурена възможност за извършване на справки относно специалността и правоспособността на лекарите и зъболекарите от съставите на ЛКК и ТЕЛК. За целта системата е интегрирана с регистрите на Български лекарски съюз и Български зъболекарски съюз.

ИБД автоматично ще генерира и съхранява експертните решения на комисиите и ще ги изпраща до АХУ, НЦОЗА, НОИ, АСП и работодател, когато последното е необходимо, съгласно действащото законодателство. Чрез системата институциите ще генери-

рат различни справки - на база на които да правят последващи анализи.

Регистрираните заявления или направления преди 15.10.2020 г., както и стартирала производства по оценката на ТНР/ВСУ (вкл. и тези, които са в съдебна фаза до постановяване на влязъл в сила акт на органите на медицинската експертиза), ще продължат по досегашния ред чрез текущата система ЕИСМЕ, до приключване на процеса на медицинската експертиза.

Във връзка с изпълнението на чл.82, ал. 5 от Закона за хората с увреждания, в случай, че лице с увреждания не открие в профила си актуализирани данни, може да подаде заявление за актуализация към органите на медицинската експертиза. Актуализацията ще се извършва през ИСКМЕ.

КОЛЕГИТЕ, КОИТО ЗАГУБИХА БИТКАТА С К-19

За последния месец коварната инфекция от SARS – CoV – 2 отне живота на колегите:

- Д-Р АСЕН СЕНКОВ
- Д-Р ПЕТРАНКА ЛИШКОВСКА
- Д-Р НАДЕЖДА СТАЙКОВА
- Д-Р НИКОЛИНКА КУЛЕВА
- ПРОФ. Д-Р ГЕОРГИ ХУБЧЕВ
- Д-Р НИКОЛАЙ ИЛИЕВ
- Д-Р НИКОЛА ПЕНЧЕВ
- Д-Р ВАСИЛ ВАСИЛЕВ
- Д-Р ДИМИТЪР АНДОНОВ
- Д-Р ЛЪЧЕЗАР АВРАМОВ
- Д-Р ИВАН ЛУКОВ
- Д-Р АНТОН МИХАЙЛОВ
- Д-Р МАРИНЧО МАРИНОВ
- ПРОФ. ВАСИЛ АНАСТАСОВ
- Д-Р ЕМИЛ МИЛЕВ

Български лекарски съюз изказва своите дълбоки съболезнования на семействата и близките на починалите.

С болка и прискърбие посрещнахме новината за смъртта на нашите колеги. Те си отидоха от този свят, но с достойнство изпълняваха своя професионален и морален дълг и се грижеха за своите пациенти.

Поклон пред тяхната всеотдайност и смелост!

Светлина по пътя към вечността!

IN MEMORIAM

ЗАГУБИХМЕ Д-Р КОМНЯ МИНЧЕВА

На 6 октомври ни напусна скъп колега и приятел – д-р Комня Минчева, началник на Отделението по неонатология в МБАЛ „Д-р Иван Селимински“ от 1989 до 2015 година.

На 67 години, след кратко боледуване, д-р Минчева си отиде завинаги. Тя оставя незабравим спомен в сърцата на колеги, приятели и пациенти. Д-р Минчева беше истински професионалист, достоен пример за младите лекари и човек с голям сърце.

Светлина по пътя!

НАПУСНА НИ АКАД. ПРОФ. Д-Р ГРИГОР ВЕЛЕВ

На 85-годишна възраст почина акад. проф. д-р Григор Велев, основател на катедрата по обща и клинична патология към Висшия медицински институт (ВМИ). Ръководи катедрата и преподава в продължение на 16 години. През 1989 г. е избран за Ректор на Медицинския институт. Автор е на стотици научни публикации, на учебника по Обща и клинична патология, по който студентите по медицина в България учат вече почти 40 години. Автор е на две научни монографии.

Управителният съвет на БЛС и лично председателят на съсловната организация д-р Иван Маджаров поднасят своите искрени съболезнования на семейството.

Поклон пред светлата му памет!

ПОЗИЦИЯ НА УС НА БЛС

Изминаха близо 8 месеца от началото на епидемията от Ковид-19 у нас. Близо 800 са загиналите, сред тях и много лекари, колеги, които не успяха да спечелят битката с коварната болест. Отиде си цяла фамилия медици - сем. Вакълъви от с. Белица, отиде си и д-р Милан Първанов, човекът болница, както го наричаха съгражданите му.

На фона на тези човешки трагедии у нас в медийното и публично пространство продължават да се изнасят противоречиви твърдения, неподкрепени с научни факти, изразяващи единствено лично мнение. Особено тревожни обаче са посланията, които са отправени от колеги лекари, както и други подобни мнения:

„Няма никакъв смисъл от тези маски, освен психологически. Освен това тези маски създават измамното чувство, че сме защитени...“

„Коронавирусът е обща вирусна инфекция, която се самоограничава. Излекуваните не са излекувани. Това

са хора, на които им е минало.“

Твърдения, които на фона на нечовешките усилия, стоицизъм и себеподаност на всички медицински специалисти, работещи с Ковид-19, са обидни, демотивиращи, лишени от лекарска етика и професионална колегиалност.

Нещо повече: в резултат на разнопосочното говорене логично и населението у нас все още не е на 100 процента убедено, че трябва да се предпазва. Наблюдава се масово negliжиране на противоепидемичните мерки на фона на предстоящата грипна вълна.

БЛС е категоричен, че подаването на противоречиви сигнали в публичното и медийното пространство, особено от колеги лекари, е недопустимо. Объркването на обществото поставя в риск здравето на все повече хора. Води до недоверие към медицинската наука и постиженията, които тя има. Нещо повече - хвърля сянка върху работата и уси-

лията на всички медици: от тези в спешната помощ, през личните лекари и колегите от Регионалните здравни инспекции до работещите в Ковид отделенията, които не излизат оттам със седмици и дават живота и здравето си, за да се грижат за тежко болните пациенти.

БЛС ПРИЗОВАВА:

Спазвайте физическа дистанция, носете маски, не забравяйте дезинфекцията. Спазването на тези простички правила всъщност съхранява не само Вашето здраве, а и това на близките Ви. Не забравяйте: от Ковид-19 се умира, статистиката е красноречива. Колко още пациенти и лекари трябва да ни напуснат, за да повярваме, че вирусът не е безобиден? Изисква се единствено разумно поведение, но и разумно и подкрепено с доказателства говорене.

25.09.2020

УС на БЛС

ОСЪДИХА МЪЖ ЗА НАПАДЕНИЕ НАД ЛЕКАР

29.09.2020 г. Районен съд – Пазарджик наложи глоба в размер на 1800 лв. на 35-годишния Стефан Стоянов от Пазарджик за нападение над лекар от Спешно отделение на МБАЛ-Пазарджик, съобщават от лечебното заведение. Делото се гледа по реда на съкратеното съдебно следствие без разпит на свидетели и вещи лица, след като подсъдимият призна вината си и беше освободен от наказателна отговорност с налагане на административно наказание. Нападателят е признат за виновен за това, че на 5 февруари 2020 г. в сградата на Спешно отделение е причинил лека телесна повреда, изразяваща се в травматичен оток и болезненост в областта на лявата предмишница и представляваща причинени болка и страдание без разстройство на здравето, на медицински специалист – доктор Николай Недялков, при осъществяване на функцията му като дежурен

лекар в Спешно отделение при МБАЛ-Пазарджик. Решението на съдия Стела Михайлова може да се обжалва в 15-дневен срок пред Окръжен съд-Пазарджик.

„Озадачен съм от малката присъда. Според мен трябва да има ефективни наказания за такива посегателства над медици“, коментира решението пострадалият лекар д-р Николай Недялков. Той обяви, че ще предави в съда граждански иск срещу своя нападател за причинените му неимуществени вреди.

Дискотеките трябва да бъдат затворени!

Нужни са балансиращи и последователни мерки!

БЛС е силно обезпокоен от стремглавия ръст на случаите на Ковид-19 у нас. Ситуацията в България вече не е спокойна! Всеки ден чуваме за поредната болница или населено място, останали без медици. Лекарите и специалистите по здравни грижи са на ръба на психическото и физическото оцеляване. Бройката на заразените и на загубилите битката с болестта медици не спира да расте.

На този фон, докато продължава да се прави реверанс към футбола, към дискотеките и нощните заведения, излиза заповед, с която се преустановява плановият прием и плановата оперативна дейност в лечебните заведения в областите със заболяемост над 120 души на 100 хил. население. Мярка, която е категорично прибързана, защото нарушаването на нормалната лечебна дейност трябва да е последното наложено ограничение.

БОЛНИЦИТЕ ТРЯБВА ДА ОСТАНАТ ОТВОРЕНИ!

БЛС е категоричен, че противоепидемичните мерки трябва да бъдат последователни. Нужна е балансирана строгост, за да съумеем да приобщим обществото към тях, защото осем месеца след началото на епидемията у нас обществото ни е разделено. Трябва да бъдем разумни!

БЛС не иска икономиката да спира и държавата да бъде затворена. Напротив - нормалният ритъм на живот трябва да бъде запазен, доколкото това е възможно. Там, където могат да бъдат спазвани противоепидемичните мерки, е от особена важност работният процес да продължи. Заведенията за хранене, ресторантите, кафенетата при спазване на необходимото отстояние и при осъществяването на редовен контрол не е

нужно да бъдат затваряни. За тези 8 месеца бизнесът свикна с „новата реалност“.

В дискотеките и нощните заведения, на стадионите обаче спазването на мерките е невъзможно и всички ние сме свидетели на това.

Затова ние, българските лекари, призоваваме в най-кратки срокове за:

- затваряне и спиране на посещенията в нощни заведения и дискотеки;
- всички колективни и индивидуални спортни мероприятия, по време на които не може да бъде осигурена необходимата дистанция и спазване на противоепидемичните мерки, да се провеждат без публика.

Времето на компромиси изтече! Наша, на лекарите и специалистите по здравни грижи, е отговорността да се грижим за живота и здравето на хората. Ваша, на управляващите, е отговорността за вземането на тези решения. Решения, които да помогнат за съхраняване на здравето и на медиците, и на българските граждани.

24.10.2020 г.

УС НА БЛС

БЛС С КЛЮЧОВА РОЛЯ В РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОЕКТ ЗА БЕЗВЪЗМЕЗДНА ПСИХОЛОГИЧЕСКА ПОДКРЕПА НА МЕДИЦИТЕ В БЪЛГАРИЯ

„Happy Doctors“ е уеб базирана платформа, чрез която медицинските работници могат да уговорят своята консултация със специалист

След началото на епидемията К-19 у нас група млади ентузиастични стартъри инициативата „Happy Doctors“, насочена към медиците, участващи в борбата с пандемията.

Тя представлява уеб базирана платформа, чрез която изложениите на извънреден стрес медицински работници могат да се свържат със специалисти, готови да им окажат безвъзмездна психологична подкрепа по най-високите стандарти в областта.

Над 35 са психолозите, психиатрите и психотерапевтите, които се включват в проекта като доброволци и са готови да дадат своя принос в борбата с Ковид, като подкрепят своите колеги.

<https://happydoctors.org> е адресът, на който медиците могат да получат необходимата помощ като изберат от редица специалисти и уговорят лично всички детайли по провеждане на сесии за подкрепа.

„Нашата роля е да се грижим за лекарите, за подобряване условията им на труд и подкрепа във всеки един аспект. Подобен проект изцяло покрива философията ни и подпомага усилията за постигане на поставените цели“ - сподели председателят на БЛС д-р Иван Маджаров. „А когато инициативата идва от толкова вдъхновени, социално отговорни и дейни млади хора можем само да изпитваме радост и да им помогнем“, добави още д-р Маджаров.

„Достигането до медиците е предизвикателство - разказва Момчил Даскалов, инициатор и главен двигател на проекта. - Представителите на т.нар.

помагачи професии като лекари, пожарникари, полицаи могат да получат необходимата помощ, докато са отдадени на всички нас. Затова изключително много сме благодарни на БЛС за съдействието и разчитаме, че с общи усилия ще постигнем нашата цел и все повече и повече медици ще се възползват от предоставената им възможност.“

Идеята е инициативата „Happy doctors“ да се наложи като устойчив проект за подпомагане на медиците и във времето да даде своя принос и за по-добрата грижа към пациентите.

Всички членове на БЛС трябва да актуализират данните си в националния регистър!

УВАЖАЕМИ КОЛЕГИ,
Във връзка с въвеждането от 15 октомври в експлоатация на Информационната система за контрол на медицинската експертиза и предстоящото въвеждане на електронна рецепта от 1 януари 2021 г., **НАПОМНЯМЕ:** Всички членове на БЛС да актуализират своите данни в Националния регистър на БЛС: специалност, допълнителни квалификации.

Всички модули на бъдещата НЗИС ще изпращат запитване в реално време до Националния регистър на БЛС за верификация на лекаря, неговата специалност и допълнителни квалификации, на принципа ДА/НЕ. При проверката няма да бъдат изисквани и съответно предоставяни чувствителни лични данни.

Непълните данни могат да доведат до невъзможност да изпълнявате служебните си задължения.

Д-Р ИВАН МАДЖАРОВ
/Председател на БЛС /

ДВАМА МЪЖЕ СА ЗАДЪРЖАНИ СЛЕД ОПИТ ЗА САМОРАЗПРАВА В СПЕШНОТО ОТДЕЛЕНИЕ НА МБАЛ-ШУМЕН

Двама мъже на 29 и на 31 години са били задържани в полицейския арест след грубо нарушаване на обществения ред, отправяне на обидни думи и опити за саморазправа с медицинския персонал в Спешно отделение към МБАЛ- Шумен. Съдействие от полицейските служители е потърсено на 26 септември малко преди 04:00 часа, след като двамата влезли в отделениято, започнали да блъскат по вратата на шокова зала, където медиците преглеждали техен познат. Били предупредени, че нямат право да влизат вътре. Охранителят потърсил съдействие от полицията, след като отказали да напуснат и отправили обиди към персонала. Полицейският екип, който пристигнал на място, установил самоличността им – 29-годишен от село Хърсово и 31-годишен от село Златна нива. Задържани са за срок до 24 часа в полицейското управление в Шумен, съставени са им актове по Указа за борба с дребното хулиганство.

БЛС С КАМПАНИЯ ЗА КООРДИНИРАНЕ НАБИРАНЕТО НА ДОБРОВОЛЦИ СТУДЕНТИ ПО МЕДИЦИНА

Здравната система е изправена пред кадрова криза в условията на усложнена епидемична обстановка.

Студентите по медицина могат да имат изключително важна роля за стабилизирането на сектора и справяне с кризата.

БЛС стартира кампания по координирано набиране на доброволци сред студентите по медицина в страната.

В условията на втора, много по-силна вълна от Covid-19, лечебните заведения в страната са пред прага на кадрови колапс. Всеки ден в страната се заразяват все повече медицински специалисти, което изправя здравната система пред абсолютна невъзможност да предоставя навременна и пълноценна

медицинска грижа не само за пациентите, болни от Covid-19.

„В момента здравната система започва да дава първите симптоми на пълно и безвъзвратно изтощение“, категоричен е д-р Иван Маджаров, председател на Български лекарски съюз. „Колегите ни в лечебните заведения са на ръба на психическо и физическо оцеляване поради голямото натоварване. В тази здравна криза, ние разчитаме на помощ от младите ни колеги, студентите по медицина, на техните компетенции и здрав дух, така че заедно да се справим в този труден за всички ни момент“, допълни д-р Маджаров.

Много лечебни заведения в страната вече отправиха призив за наби-

рането на доброволци, но целият този процес е изключително хаотичен и нерегулиран, смятат от съсловната организация. „Именно това е причината да организираме кампания по координирано набиране на доброволци, където всяко лечебно заведение да обявява своите нужди в конкретика, а доброволците да взимат информирано решение за това къде и как могат да са полезни, в кои точно отделения и какви дейности ще им бъдат делегирани. Това ще помогне за правилното управление на очакванията и на двете страни, ще превантира размиването в комуникацията между болниците и младите ни колеги, а процесът ще бъде много по-ефективен и в пъти по-бърз“, аргументира кампанията председателят на БЛС.

За кампанията

Всяко лечебно заведение ще трябва да попълни генериран формуляр за набиране на доброволци <https://forms.gle/BVZzE5vQMPrtmXt87>.

Информацията, която ще трябва да бъде подадена от страна на болниците е: телефон и имейл за връзка, брой необходими доброволци, основни компетенции – санитар или сестра, отделенията, които имат

нужда от подкрепа, делегирани дейности на доброволците, варианти за финансова компенсация и др.

Освен чрез попълване на формуляр, болниците могат да подадат необходимите данни и на телефон: 0899906647 с лице за контакт Ирен Борисова.

От своя страна, студентите по медицина ще могат да кандидатстват директно през платформата jobs.bg в „корпоративния профил“ на БЛС, където ще бъдат поместени отделни обяви на всички желаещи лечебни заведения, с отбелязани горепосочените конкретни критерии и нужди за доброволчески труд.

Кандидатурите по отделните обяви ще се получават директно на предоставения от болницата електронен адрес. Всяко лечебно заведение от своя страна само ще осъществява подбора на кандидатите.

На сайта на съсловната организация ще бъдат публикувани линка към онлайн формуляра, информация за актуалните обяви за доброволци, от които лечебните заведения имат нужда (след като болниците подадат своите нужди към БЛС), с препратка към „корпоративния профил“ на БЛС в jobs.bg, където ще бъдат качвани обявите, за които доброволците ще могат да кандидатстват. QV

Национален консенсус за лабораторна диагностика на SARS-CoV-2 инфекция

БЛС събра водещите експерти по вирусология, имунология, епидемиология, микробиология и представители на лаборатории, които се обединиха около експертно становище (алгоритъм) за подход в диагностиката на Covid-19

На 14.10.2020 г. бе проведена среща, организирана от БЛС, на която присъстваха председателят на Българското дружество по клинична лаборатория проф. д-р Добрин Свиначков, проф. Радка Аргирова - председател на Българското дружество по медицинска вирусология и председател на Националния експертен борд по вирусология, проф. д-р Нели Корсун - завеждащ Националната референтна лаборатория "Трип и остри респираторни заболявания" към НЦЗПБ, проф. Райна Гергова - микробиолог и преподавател от МУ-София, проф. Мария Средкова - ръководител Вирусологична лаборатория МУ-Плевен, доц. Мария Атанасова от МУ-Пловдив и още много експерти от Университетски болници и лаборатории от страната. От съсловната организация в дискусиата участваха председателят д-р Иван Маджаров, зам.-председателят д-р Николай Брънзалов, д-р Стоян Борисов - главен секретар на БЛС, д-р Снежан Снегаров и д-р Нели Нешева - членове на УС на БЛС.

При откриването на дискусиата д-р Иван Маджаров заяви, че идеята е водещите специалисти в България да изработят експертен алгоритъм. „Трябва да сме наясно къде сме сега, какво трябва да правим в кабинета на ОПЛ, на специалистата, в болниците, в цялата ни здравна система. Трябва да има ясно послание към обществото и Министерството на здравеопазването за поведението, което трябва да се следва при диагностиката на Covid-19“, заяви д-р Маджаров.

Коментирани бяха различни теми, сред които:

- могат ли антителата да осигурят временна (навременна) диагноза корона вирус;
  - бързите антиген тестове – могат ли да са евтина и бърза алтернатива на PCR-тестовите;
  - PCR тестовите ли са златният стандарт в диагностиката на коронавирусната инфекция- проблеми и неизвестни;
  - епидемиологични аспекти свързани с тестването, кога да се тества;
  - административни въпроси свързани с коронавирусната инфекция.
- След финални уточнения експертното становище (алгоритъм) за подход в диагностиката на Covid-19 ще бъде изпратено до МЗ.

НАЦИОНАЛНА КАМПАНИЯ ЗА ИЗСЛЕДВАНЕ И ЛЕЧЕНИЕ НА ПОСЛЕДИЦИТЕ ПРИ ИЗЛЕКУВАНИТЕ ОТ COVID-19

Национална скринингова кампания на Български Кардиологичен Институт за пациенти, преболели КОВИД

• При 71% от оздравелите се установява високочувствителен Тропонин Т (hsTnT) над 3 pg/mL, което е маркер за увреда на сърдечния мускул.

• При прекаралите COVID-19 може да се наблюдава понижена левокамерна фракция на изгласкване и увеличен левокамерен обем. При 78% от тях се установяват ритъмноразрушителни нарушения при провеждане на сърдечносъдово ядреномагнитно резонансно изследване.

• При биопсия на ендомиокарда на пациенти, излекувани от COVID-19, DZHK Zentrum към Universitätsklinikum Frankfurt установява и докладва миокардна патология и активен, персистиращ след прекараната инфекцията миокарден възпалителен процес.

• При 7-20% от пациентите се установява миокардит или увреждане на миокарда, които влошават значително дългосрочната прогноза за пациента.

• При някои пациенти се наблюдава и остър коронарен синдром.

• В пика на пандемията повече от 50% от пациентите с действителен и прогресиращ инфаркт на миокарда изобщо не са потърсили специализирана спешна помощ.

• Между 25 и 50% от пациентите с COVID-19 развиват сърдечна недостатъчност, което ги инвалидизира и намалява продължителността на живота им.

• 17% от всички пациенти развиват аритмия или изпадат в състояние на внезапна сърдечна смърт. ? При 45-65% от пациентите се наблюдават промени в коагулацията и повишен риск от тромбози.

• Почти всички пациенти съобщават за дългосрочни симптоми на силна умора и пристъпи на задух, което често е еквивалент на сърдечна недостатъчност.

• От началото на COVID-19 пандемията в България са регистрирани 796 смъртни случая, а излекувани от инфекцията са над 14 000 души.

„Най-големият враг на сърцето е на първо място страхът от COVID, а след това и самият COVID-19“

Националната кампания: Същността на кампанията за установяване на последиците върху сърцето и сърдечносъдовата система при пациенти, излекувани от COVID-19, е

скрининг и по-нататъшно лечение. Специалистите кардиолози на Българския Кардиологичен Институт ще извършват безплатни консултации, диагностика и лечение на всички пациенти от цялата страна, преболели COVID-19. Кампанията е напълно безвъзмездна, доброволна и насочена към предоставяне на специализирана грижа и високотехнологична диагностика.

Цел на кампанията: Установяване на последиците от инфекцията върху сърдечносъдовата система, диагностика, лечение, дългосрочно проследяване и адекватни действия за подобряване на качеството на живот.

Времетраене на кампанията: безсрочна Кампанията ще стартира официално в Световния ден на сърцето, 29 септември 2020 г., първоначално в общините и областите Плевен, Велико Търново, Шумен, Варна, Бургас, Ямбол, Стара Загора и София, където БКИ е установил модерни и високотехнологични болници и медицински центрове. След това ще бъдат обхванати всички други общини и населени места. Координатори на кампанията са: г-жа Ани Иванова 02 4026406 и г-жа Илияна Боянова 02 4026533.

Защо национална, безплатна и безсрочна кампания? Социалният ефект от провеждането на инициативата лесно може да се открие в националната официална статистика: По данни на Единния информационен портал, от началото на COVID-19 пандемията до момента в България са регистрирани 20 055 случая на заболяване, към момента излекуваните са 14 176 души, като най-засегнатата възрастова група е 50-59 г. – 3764 души. Следват възрастните лица между 40 и 49 години и 30-39 годишните. Именно това са българите в активна трудова възраст. Последните научни съобщения от Европа и Съединените щати алармират за персистиращи изменения на сърдечносъдовата система, хронична умора и отпадналост. Те са почти винаги резултат от сърдечна недостатъчност, исхемична болест на сърцето, ритъмно-проводни нарушения и др. Не по-малко тревожна е дългогодишната статистиката на сърдечносъдовите заболявания. Всяка година

те причиняват близо 1/3 от всички смъртни случаи на земята (над 17 млн. живота годишно). Ако ръстът в стойностите продължи със същия темп, към 2030 г. над 23 млн. души годишно ще умрат от сърдечни заболявания. В Европа тези диагнози причиняват 47% от смъртността (52% при жените и 42% при мъжете). В България също, сърдечносъдовите заболявания са водещата причина за смърт. Основни проявления са исхемична болест на сърцето и инсулт. У нас процентът е дори още по-висок – над 60% от всички смъртни случаи се дължат на сърдечносъдови заболявания. Най-засегнати са хората над 55-годишна възраст – 91% от случаите. Въпреки че рискът е по-голям при населението в по-напреднала възраст, случаите на инфаркти и инсулти сред младите хора до 35 години тревожно нарастват. Прекараната COVID инфекция безспорно влошава показателите на сърдечно болните и допълнително затруднява лечението.

Натрупването на допълнителни рискови фактори като наднормено тегло, тютюнопушене, ниска физическа активност, стрес, нездравословно хранене, пропускането на редовните профилактични прегледи и изследвания водят до загуба на живот и влошаване качеството на живота.

За Български Кардиологичен Институт: Българският Кардиологичен Институт е водеща организация за кардиологично лечение в Югоизточна Европа. Институтът управлява най-голямата и бързо развиваща се медицинска група у нас, която се състои от 7 високотехнологични специализирани болници в градовете Плевен, Варна, Бургас, Ямбол, Велико Търново, Шумен и 8 медицински центъра за допълнителна помощ. Лечебните заведения на БКИ в големите областни центрове покриват 2/3 от пациентския поток и ¾ от територията на страната. БКИ осигурява на българското население ежедневен и денонощен достъп до висококачествена и специализирана медицинска помощ на водещо европейско ниво. БКИ е уникален за страната в развитието на съвременна научна, учебна и лечебна дейност в областта на кардиологията, кардиохирургията, неврохирургията, неврологията, съдовата хирургия, а от началото на 2021 г., с подготвените в Европа и Съединените щати лекари и в онкологията, хирургията, ортопедията, генетиката, имунологията, лъчетерапията и радиохимирацията. Уникалният за България Гама нож е в напреднал процес на изпитване и калибриране.

СТАНОВИЩЕ НА БЛС ВЪВ ВРЪЗКА СЪС ЗАКОНОПРОЕКТА ЗА БЮДЖЕТА НА НЗОК ЗА 2021 Г.

Във връзка със Законопроекта за бюджета на Националната здравноосигурителна каса за 2021 г., 002-01-61, внесен от Министерски съвет на 29.10.2020 г. (наричан по-долу „Законопроект“), изразяваме следното становище:

БЛС възразява срещу заложената финансова рамка в Законопроекта в частта здравноосигурителни плащания за медицински дейности (ПИМП, СИМП, БМП и МДД) и настоява да бъдат преразглеждани и удовлетворени долупосочените искания на съсловната организация, реално отговарящи на потребностите на населението и осигуряващи стабилността на здравната система.

В тази връзка с цел осигуряване на финансови средства за очакваното повишено търсене на медико-диагностични изследвания, в това число и обезпечаване на тестването на здравноосигурените граждани на Република България за коронавирус, предлагаме завишение с 20,5% на средствата за медико-диагностичните дейности (МДД) в сравнение с 2020 г.

Основната цел на бюджета на НЗОК е да се осигури достъпна, качествена и своевременно медицинска помощ на здравноосигурените лица. Към настоящия момент след извършване на първичен преглед на пациент в специализираната извънболнична медицинска помощ (СИМП), НЗОК заплаща 50% от вторичните прегледи. За осигуряване на пациентите с гаранционен контролен преглед в специализираната извънболнична помощ предлагаме в частта СИМП увеличение на средствата с 14,2% в сравнение с 2020 г.

Липсата на достатъчен ресурс в първичната извънболнична медицинска помощ (ПИМП) ще доведе до невъзможност да се осигури в пълен обем диспансерното наблюдение на хронично болните пациенти и да се повиши процентът на извършване профилактични прегледи на здравноосигурените лица, при договорените през м. август тази година увеличени цени и обеми. Затова предлагаме повишаване на средствата за ПИМП за 2021 г. с 12,8% в сравнение с 2020 г.

За гарантиране на устойчивост на системата на болничната медицинска помощ в настоящия момент е необходимо осигуряване на минимум 10% увеличение на средствата за БМП в сравнение с 2020 г.

В тази връзка предлагаме следните увеличения на параметрите в чл. 1, ал. 2 от Законопроекта в частта за здравноосигурителни плащания за медицински дейности:

Ред 1.1.3.1. – първична извънболнична медицинска помощ (ПИМП) – увеличение на предложените в Законопроекта средства с 15 289 100 лв.;

Ред 1.1.3.2. – специализирана извънболнична медицинска помощ (СИМП) – увеличение на предложените в Законопроекта средства с 22 471 000 лв.;

Ред 1.1.3.4. – медико-диагностични дейности (МДД) – увеличение на предложените в Законопроекта средства с 16 400 000 лв. и

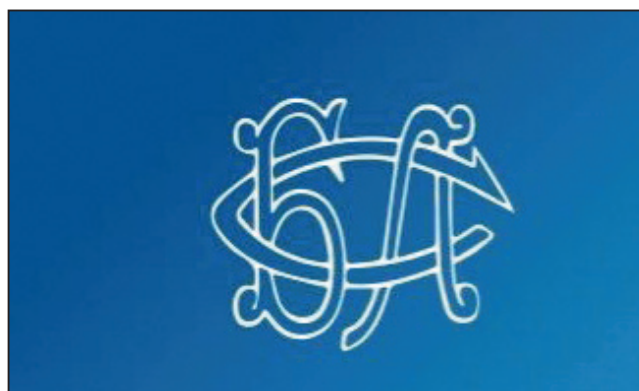
Ред 1.1.3.7. – болнична медицинска помощ (БМП) – 58 140 500 лв.

С предложеното от БЛС

увеличение на бюджета за отделните здравноосигурителни плащания за медицински дейности за 2021 г. ще се осигури финансово достигане на параметрите, заложи в Договор № РД-НС-01-4-4 от 14 август 2020 г. за изменение и допълнение на НРД за медицинските дейности между НЗОК и БЛС за 2020 - 2022 г. (дв. бр. 7 от 2020 г.) през цялата 2021 г. По този начин ще се гарантира възможност за заплащане на дейностите в ПИМП, СИМП и БМП по договорените увеличени цени, както и по-голям брой медико-диагностични изследвания в полза на здравноосигурените лица.

В Преходните и заключителни разпоредби на Законопроекта се предвижда, че при наличие на неусвоени средства за здравноосигурителни плащания по ред 1.1.3.7 (болнична медицинска помощ), същите могат да се използват за заплащане на отчетени от изпълнителите на болнична медицинска помощ, които имат сключени договори с НЗОК за съответния период, незаплатени дейности в болничната медицинска помощ за 2017 и 2018 г.

БЛС категорично подкрепя гореописаното решение за заплащане на отчетените от изпълнителите на болнична медицинска помощ и незаплатени дейности, но бихме искали да напомним, че при извършване на част от тези дейности са вложени медицински изделия от списъците по чл. 13, ал. 2, т. 2 от Наредба № 10 от 2009 г. за условията, реда, механизма и критериите за заплащане от националната здравноосигурителна каса на лекарствени продукти, медицински изделия и на

диетични храни за специални медицински цели, договаряне на отстъпки и възстановяване на превишените средства при прилагане на механизъм, гарантиращ предвидимост и устойчивост на бюджета на НЗОК, които НЗОК заплаща извън Цената на клиничната пътека/амбулаторната процедура/Клинична процедура.

В много от случаите, при незаплащане на дейности в БМП (поради надвишаване на месечните стойности, определени на лечебното заведение), НЗОК не е заплатила и вложените при изпълнение на съответните пътеки и/или процедури медицински изделия.

В тази връзка предлагаме нормативно да се предвиди възможност НЗОК да заплати и медицинските изделия, вложени при изпълнение на отчетени от изпълнителите на болнична медицинска помощ, които имат сключени договори с НЗОК за съответния период, незаплатени дейности в болничната медицинска помощ.

С оглед на горното, предлагаме да бъде изменен § 1. от Законопроекта, а именно:

„§ 1. (1) Преизпълнението на приходите от здравноосигурителни вноски и неданъчни приходи може да се ползва като източник за допълнителни здравноосигурителни плащания над утвърдените разходи и предоставени трансфери по бюджета на НЗОК по решение на надзорния съвет на НЗОК.

(2) Неусвоените средства до 30 септември 2021 г. за здравноосигурителни плащания по съответните редове по чл. 1, ал. 2 за медицински и за дентални дейности след осигуряване на финансирането по § 9 може да се използват за плащания само за медицинските и денталните дейности и медицинските изделия от списъците по чл. 13, ал. 2, т. 2 от Наредба № 10 от 2009 г. за условията, реда, механизма и критериите за заплащане от националната здравноосигурителна каса на лекарствени продукти, медицински изделия и на диетични храни за специални медицински цели, договаряне на отстъпки и възстановяване на превишените средства при прилагане на механизъм, гарантиращ предвидимост и устойчивост на бюджета на НЗОК, по същите редове, при условия и по ред, определени съвместно от Надзорния съвет на НЗОК и управителния съвет на Българския лекарски съюз, съответно Българския зъболекарски съюз.

(3) При наличие на неусвоени средства по ал. 2 за здравноосигурителни плащания по ред 1.1.3.7 същите може да се използват за заплащане на отчетени от изпълнителите на болнична медицинска помощ, които имат сключени договори с НЗОК за съответния период, незаплатени дейности в болничната медицинска помощ за

2017 и 2018 г. и приложените медицински изделия.

(4) Установяването от НЗОК на стойностите на незаплатени дейности в болничната медицинска помощ и приложените при тях медицински изделия за 2017 г. и за 2018 г. се извършва чрез проверки от контролните органи на НЗОК/РЗОК и се заплаща при условия и по ред, определени съвместно от надзорния съвет на НЗОК и от управителния съвет на Българския лекарски съюз.“

С оглед на гореизложеното, БЛС изразява своята принципна подкрепа на Законопроекта, като следва да се вземе предвид отразеното по-горе.

Със становището, което беше изпратено до Менда Стоянова, в качеството ѝ на председател на Комисия по бюджет и финанси, д-р Даниела Дариткова, в качеството ѝ на председател на Комисия по здравеопазването, проф. д-р Костадин Ангелов, д.м., в качеството му на министър на здравеопазването и Кирил Ананиев, в качеството му на министър на финансите можете да се запознаете на www.blsbg.com.

НОБЕЛОВА НАГРАДА ЗА МЕДИЦИНА 2020 Г.

Наградата бе присъдена на Харви Дж. Алтър (Harvey J. Alter), Майкъл Хоутън (Michael Houghton) и Чарлс М. Райс (Charles M. Rice) за откриването на вируса на ХЕПАТИТ С

Харви Джеймс Алтър, роден на 12 септември 1935 г., е американски медицински изследовател, вирусолог и лекар, който е най-известен с работата си, довела до откриването на вируса на хепатит С.

Понастоящем началник на секцията за инфекциозни болести и асоцииран директор на Отдела по трансфузиозна медицина в Клиничния център "Уорън Грант Магнусън" в американския Национален здравен институт (NIH). В средата на 70-те години Алтър и неговият изследователски екип демонстрират, че повечето случаи на трансфузионен хепатит не се дължат на вирусите на хепатит А и хепатит В. Работейки независимо, Алтър и Едуард Табор, учен от Американската администрация по храните и лекарствата, доказват чрез проучвания на шимпанзета, че има нова форма на хепатит, първоначално наречена „не-А, не-В хепатит“ и че причинител вероятно е вирус. Така се стига до откриването на вируса на хепатит С през 1988 г.

Майкъл Хоутън е британски учен, който заедно с други изследователи участва в откритието на хепатит С през 1989 г. и геномата на хепатит D през 1986 г. Откриването на хепатит С довежда до бързото развитие на диагностични реагенти за откриване на вируса на хепатит С (HCV) в кръвта. Изчислено е, че тестването на антитела е предотвратило поне 40 000 нови инфекции годишно само в САЩ. Понастоящем Хоутън е професор по вирусология в Университета на Алберта, където е и директор на Института по приложна вирусология.

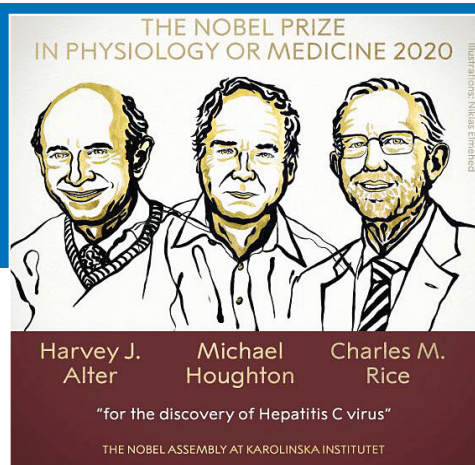
Чарлс М. Райс е американски вирусолог, чиято основна област на изследване е вирусът на хепатит С. Той е професор по вирусология в университета Рокфелер. Участвал е в изследването на генома на вируса на жълтата треска, който в крайна сметка е използван за разработването на ваксината срещу нея. Това го довежда до работата му със свързания с него вирус на хепатит С, за който печели Нобеловата

награда.

Райс е член на Американската асоциация за развитие на науката, член на Националната академия на науките и е президент на Американското общество по вирусология от 2002 до 2003 г.

По данни на СЗО всяка година над 70 млн. души се заразяват с хепатит С, а смъртните случаи са около 400 000 годишно. Това заболяване е една от основните причини за поява на карцином на черния дроб и необходимостта от чернодробни трансплантации.

Хепатит В и С причиняват хронично възпаление, което се предава по кръвен път. Хроничното възпаление е тиха, но опасно прогресираща болест, която уврежда функцията на черния дроб в продължение на години, често без симптоми, която може да доведе до цироза или карцином на черния дроб. В това крайно състояние единственото възможно лечение е скъпоструваща чернодробна трансплантация.

Церемонията по обявяването на победителите започна в 11:30 местно време (12:30 българско време) на 5 октомври. Лауреатите са оповестени на сайта на Нобеловите награди.

През 2019 г. Нобеловата награда за физиология и медицина бе присъдена на трима лауреати - Уилям Кейлин (William G. Kaelin Jr), Сър Питър Ратклиф (Sir Peter J. Ratcliffe) и Грег Семенса (Gregg L. Semenza) - за работата им върху механизма, по който клетките усещат и се адаптират към промяната в нивата на кислород.

Източник:
<https://nauka.offnews.bg>

ЛЕКАР НА ГОДИНАТА 2020 - БЛС ВРЪЧИ ЕЖЕГОДНИТЕ НАГРАДИ ЗА ПРИНОС В МЕДИЦИНАТА

КАТЕГОРИЯ

„БОРБА С ПАНДЕМИЯТА COVID-19“

Наградите в тази категория бяха връчени от зам.-министър Йорданова и доц. Диана Ковачева, а отличените са:

ГЕНЕРАЛ - МАЙОР ПРОФ. Д-Р ВЕНЦИСЛАВ МУТАФЧИЙСКИ, Д.М.Н.

Д-Р СИБИЛА МАРИНОВА

ПРОФ. Д-Р РАДКА АРГИРОВА, Д.М.Н.

Д-Р АЛЕКСАНДЪР СИМИДЧИЕВ

ДОЦ. Д-Р АНГЕЛ КУНЧЕВ, Д.М.

ДОЦ. Д-Р СТЕФАН УЗУНОВ

Д-Р ДОНЧО ДОНЧЕВ

ПРОФ. Д-Р ТОДОР КАНТАРДЖИЕВ, Д.М.Н.

Д-Р МАРИЯ ПИШМИШЕВА

В тази категория бяха връчени и 4 колективни награди:
За УМБАЛСМ „Н. И. Пирогов“; ВМА; УМБАЛ „Александровска“; МБАЛ „Хасково“

Д-Р СИБИЛА МАРИНОВА:

Битката с COVID-19 едва сега започва

Пандемията беляза по безпрецедентен начин 2020 година. Именно затова Българският лекарски съюз реши да добави една специална категория награди в тазгодишното издание на „Лекар на годината“. В категорията „Борба с пандемията Ковид-19“ бяха присъдени общо 11 индивидуални и 4 колективни награди. Сред удостоените е началникът на Отделението по анестезиология и интензивно лечение в МОБАЛ „Д-р Стефан Черкезов“ - Велико Търново д-р Сибилла Маринова. Наградата си тя прие

със съзри на очи, определяйки я като най-изстраданото отличие в живота си. Защо битката с COVID-19 се оказва една от най-тежките в професионалния ѝ път, четете в интервюто, което тя даде за „Quo VADIS“.

- Д-р Маринова, какво за Вас е тази награда?

- Тази награда не е за мен, тя е за целия екип, защото смятам, че всички я заслужават. Борбата ще продължи и лекарите, сестрите и санитарите ще са хората, които ще я изнесат на раменете

На стр. 8

КАТЕГОРИЯ

„ТИ СИ НАШЕТО БЪДЕЩЕ“

Това е награда за младите специалисти. С гордост можем да кажем, че всички, отличени до момента с нея, не само са оправдали, но и са надминали надеждите и очакванията. Наградите бяха връчени от зам.-председателя на УС на БЛС проф. д-р Николай Габровски, д.м.н. За 2020 г. в тази категория наградите са:

Д-Р ДИМИТЪР ТАЧЕВ

Д-Р СТАНИСЛАВ КОЦЕВ

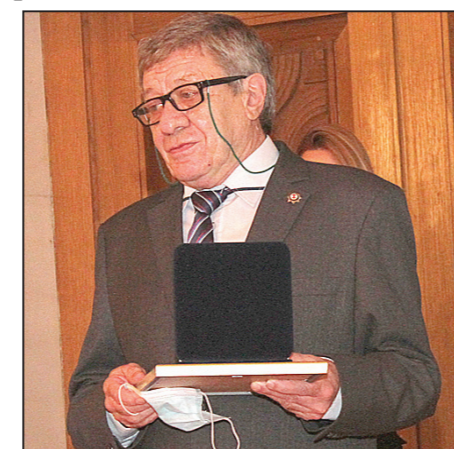
КАТЕГОРИЯ

ПРИНОС ЗА РАЗВИТИЕ И УТВЪРЖДАВАНЕ НА АВТОРИТЕТА НА СЪСЛОВНАТА ОРГАНИЗАЦИЯ

Призовете в тази категория връчи почетният председател на БЛС д-р Димитър Игнатов, а наградите отидоха при:

Д-Р БОРИС БОГОВ, Д.М.Н.

Д-Р ПЕТКО ЗАГОРЧЕВ

КАТЕГОРИЯ

ПРИНОС В РАЗВИТИЕТО И ПРИЛАГАНЕТО НА ИНОВАТИВНА МЕДИЦИНА И УНИКАЛНИ ТЕХНИКИ

Отличените в тази категория лекари са трима, а наградите връчи зам.-председателят на УС на БЛС д-р Николай Брънзалов:

ПРОФ. Д-Р ИВО ПЕТРОВ, Д.М.Н.

Д-Р ИВАН ВЪЛКАНОВ

ДОЦ. Д-Р ВАЛЕРИЯ ХАДЖИЙСКА, Д.М.

КАТЕГОРИЯ

ЛЕКАР НА ГОДИНАТА 2020 Г.

Тазгодишният носител на голямата награда на БЛС е

ДОЦ. Д-Р АЛЕКСАНДЪР ОСКАР, Д.М.

Наградата бе връчена от председателя на УС на БЛС д-р Иван Маджаров.

Доц. д-р Александър Оскар, д.м. е началник на Клиника по Очни болести в УМБАЛ „Александровска“ и ръководител на Катедра по Офталмология към МУ - София. Той е сред малкото специалисти в България, занимаващи се с ретинопатия при недоносени деца и приложението на лазер-терапия за лечение на усложненията. Председател е на Организацията на евреите в България „Шалом“ и секретар на Българско дружество по офталмология. Той е в основата на инициативата „Направи Добро“, в рамките на която през последните 7 години са прегледани безплатно над 30 000 деца, а повече от 1000 са очилата, които са дарени на тях. През последните две години организира безплатни прегледи и за над 3000 възрастни пациенти, голяма част от които са настанени в Домове за социално подпомагане.

Дружеството по офталмология и БЛС стартираха съвместна инициатива при настъпването на пандемията К-19 „Заедно ще се справим“, чиято цел е подкрепа за семействата на лекари, заети в COVID отделенията.

Доц. Оскар и Организацията на евреите в България „Шалом“ подкрепиха безрезервно инициативата на БЛС „За Героите в бяло“. Лично доц. Ал. Оскар заедно с Дружеството по офталмология и организацията „Шалом“ подкрепиха инициативата на БЛС за подпомагане на близките на загиналите в битката с К-19 медици.

В речта си след връщането на наградата доц. д-р Оскар се обърна към гостите, изказвайки благодарност за високото отличие и припомни как на 05.11., преди точно 80 години - в 1940, тогавашният председател на БЛС д-р Иван Койчев и гл. секретар на организацията д-р Константин Куситасев изпращат писмо до председателя на 25. Народно събрание, с което го молят да не допусне приемането на проектозакона за защита на нацията. За съжаление без успех. Но през 1943 г., благодарение на общите усилия на редица съсловни организации - БЛС, Съюза на писателите, Съюза на адвокатите и др., водени от достойните лидери на Българската православна църква, 50 хил. български евреи са спасени от концентрационните лагери. Доц. д-р Оскар благодари на съсловната организация за неотменно хуманните и отговорни позиции, които отстоява в годините и заяви:

Д-р Маджаров, Д-р Борисов, Колеги от УС на БЛС,

Вие сте наследници на тези достойни българи, които изписаха със златни букви името на България в световната история на хуманността. През изминалата една година Вие доказавате, че да си лекар не е достатъчно само да се грижиш за своите пациенти. Да си лекар означава да се грижиш за здравето на обществото като цяло. А българското общество днес, повече от всякога, има нужда от своите лекари. Благодаря Ви. Приемам наистина отговорно тази награда! Благодаря!

Интервю с доц. д-р Ал. Оскар, д.м. четете на стр. 9

КАТЕГОРИЯ

ДЪЛГОГОДИШНА ДЕЙНОСТ В ОБЛАСТТА НА МЕДИЦИНАТА И ПРИНОС В РАЗВИТИЕТО НА ДАДЕНА СПЕЦИАЛНОСТ

Четирима лекари получиха приз в тази категория, а наградите връчи гл. секретар на УС на БЛС д-р Стоян Борисов. Отличените медици са:

ПРОФ. Д-Р ОГНЯН ХАДЖИЙСКИ, Д.М.Н.

ПРОФ. Д-Р ЧАВДАР СТЕФАНОВ, Д.М.Н.

ДОЦ. Д-Р ЛЮБОМИР КИРОВ

ПРОФ. Д-Р АТАНАС ЩЕРЕВ, Д.М.Н.

Д-Р ИВАН МАДЖАРОВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА БЛС:

Колкото и да е тъжно, на празника трябва да си кажем истини

За отговорността зад приза „Лекар на годината“, за лекарската професия под ударите на една пандемия и за нефинансираната здравната система у нас, говори председателят на Българския лекарски съюз.

- Д-р Маджаров, какво стои зад събитието „Лекар на годината“, което се организира за 17-та поредна година?

- Лично за мен е събитие, което си е за българските лекари. То е нещо, което ни дава възможност в края на годината да направим една равнометка, да се видим с колеги и да напомним за себе си като съсловие.

- Какво ви вижда в бъдеще, когато пандемията ще бъде съпричастен и състрадателен.

наистина по една или друга причина бяха психически натоварени, видяхме съзри в очите на част от медиците. Въпреки всичко, в момента, в който всички се борят с трудностите, отстоявайки принципите на науката в медицината, тези лекари заслужават да се почувства признати. Да усетят, че техните усилия се виждат и имат значение.

- С какво се отличават тазгодишните наградени?

На 19 октомври - Деня на българския лекар, в сградата на Историческия музей в столицата се състоя официалната церемония по връщането на наградите на Български лекарски съюз за принос в медицината.

Настоящата година несъмнено е белязана от пандемията Ковид-19 и затова ръководството на БЛС реши част от категориите, в които ще бъдат отличени заслужилите, да бъдат тясно обвързани с жертвоготовността и приноса на лекарите, които с чест и достойнство участват в битката с коварната болест. В тази връзка на 17-ите награди „Лекар на годината“ 2020 УС на БЛС включи допълнителна специална категория „Борба с пандемията COVID-19“.

Посмъртно отличия получиха лекарите, загубили живота си в борбата с К-19:

- Д-р Илияна Иванова
- Д-р Нели Пандова
- Д-р Борислав Иванов
- Д-р Юлиян Стамов
- Д-р Димитринка Ралева
- Д-р Ивелин Марков
- Д-р Петранка Лишковска
- Д-р Николина Кулева
- Д-р Муса Вакълв
- Д-р Емил Вакълв
- Д-р Марин Маринов
- Д-р Милан Първанов
- Д-р Асен Сенков
- Проф. Д-р Георги Хубчев
- Д-р Надежда Стайкова

С минута мълчание беше отдадена почит на загиналите в борбата с пандемията медици, специалисти по здравни грижи и санитарии.

На стр. 8

Д-Р СТЕФАН УЗУНОВ: НАГРАДАТА Е ЗА ЦЕЛИЯ ЕКИП, ВКЛЮЧЕН В БОРБАТА С К-19

- Д-р Узунув, Вие получихте награда в специалната за тази година категория „Борба с К-19“. Какво означава тя за Вас?

- За мен тази награда означава признание за целия колектив, който е включен в борбата с COVID-19. За целия екип от лекари, мед. сестри, санитарни. Благодарим им на тях и наградата е за тях. Те вършат перфектно и професионално своите задължения в името на това да запазим живота и здравето на всеки един пациент.

- В началото на извънредната обстановка имаше една криза в лечебното заведение, което Вие ръководите. Труден

ли беше този период?

- Да, изключително труден беше. Кризата беше сериозна. Имаше над осемдесет молби за напускане. След това те бяха оттеглени в голямата си част, но за съжаление, и изгубихме част от добрия, квалифициран медицински персонал – сестри и лаборанти. В интерес на истината, те бяха на пенсионна възраст със своите придружаващи заболявания и нямаше как да продължат да работят в такава среда. Радвам се да кажа, че по-голямата част от колегите се върнаха. Не всички са в COVID отделението, но всеки на своето място дава своя неocenim принос за лечението на хората по профила на лечебното заведение.

- Към настоящия момент каква е ситуацията в COVID отделението във II МБАЛ?

- То е почти пълно. От двадесет легла имаме осемнадесет заети... От днес (19.10.2020 г.) имаме заповед за увеличаване на легловия фонд. Каквото можем, ще направим. Но персоналет е един и работят в отделение, което има леглови капацитет от 25 легла.

- Благодарим Ви, д-р Узунув!

- И аз Ви благодаря! Бъдете здрави и се пазете!

Д-Р СИБИЛА МАРИНОВА:

БИТКАТА С COVID-19 ЕДВА СЕГА ЗАПОЧВА

От стр. 6

- Тази година Вие бяхте удостоена с отличие в специалната категория на тазгодишната церемония на „Лекар на годината“ – „Борба с пандемията – Ковид 19“. Какъв според Вас беше вашият принос?

- Не смятам, че съм различна от всички останали, които в момента се борят с Ковид-19.

- В какво се изразяват трудностите в момента да работите в условия на пандемия?

- Всичко е различно. Като минете през предпазните костюми и часовете положен извънреден труд и стигнете до страха на всички нас да не се заразим и най-вече да не заразим семействата си. Този страх според мен е водещ при всички медици, които работят. Страхът не за себе си, а за семейството ти.

- Как Ви се отразиха първите месеци от началото на пандемията?

- Беше ме страх в началото и аз смятам, че това е най-човешкото чувство. Да те е страх, защото има нещо ново, нещо непознато. След това се мобилизирахме, защото беше ясно, че това чака нас. Няма кой да го свърши. Започнахме да тренираме, започнахме да обличаме и събличаме костюми и... Ковид ни изненада, защото не на всички пациенти на челото им пише Ковид-19. Не всички идват с температура, кашлица и пневмония.

- Има ли сте подобни случаи, при които не сте успели да разпознаете заразен с COVID-19?

- Влезе една пациентка при нас, която не разпознахме,

защото беше с тежки хронични заболявания, със сърдечна недостатъчност. Близките й скриха, че тя има епидемиологична връзка с върнали се от чужбина, излъгаха ни и 24 часа преди да разпознаем, че това е Ковид, не беше изолирана. Обслужвахме я с маски, но не и с пълно предпазно облекло. И в този период 3 сестри и една санитарка се заразиха като сестрите бяха с пневмония и лежах в болницата. Едната беше в доста сериозно състояние.

Аз тогава чувствах огромна вина, че не съм могла да ги защитя, да ги предпазя. Мислех си, че по-рано е трябвало да разбера, че пациентката е била с Ковид-19, за да я изолираме, мислех, че малко са ни били тренировките. Като началник на отделението чувствах лична вина и отговорност, че това нещо се е случило.

- Мислите ли, че хората станали по-отговорни вече над 7 месеца, откакто първият случай на коронавирус беше регистриран у нас?

- Не, за съжаление, не мисля, че са достатъчно отговорни. Всеки си мисли, че няма да му се случи, че на неговите близки няма да им се случи. Нямаме го това обществено съзнание да мислим за другия. Всеки иска, но не осъзнава, че трябва да даде. В това общество имаме не само права, имаме и задължения.

- Разчувствахте се, когато излязохте на сцената, защо?

- Защото това е най-изстраданата награда, която получавам. В последните 2-3 месеца доста помия се изля върху мен и колегите заради лечението на един пациент, който ние не успяхме да спасим, но получихме много тежки обвинения,

заплахи, обиди и затова ми е най-изстраданата награда. Разчувствах се още, защото днес не ми е изобщо празнично. Днес починаха двама наши колеги. Тази награда аз ще я оставя в болницата. Защото тя е за тези хора, не за мен.

- Въпреки че не Ви е празнично, на този ден – какво си пожелавате за Вас и за всички останали колеги?

- Да излезем живи от това. Аз смятам, че сериозната борба започва сега.

- Апелът към хората какъв трябва да е в такъв случай?

- Ами да бъдат малко по-добри, да отворят сърцето за другия, за обществото. Да дадат малко за обществото, всеки ако даде малко за обществото, нещата ще са по-добре, защото българинът е свикнал много да се оплаква. Но само да се оплакваш, без да си направил нищо, за да промениш нещо. Хубаво е всеки малко да даде.

Знаете ли аз в началото като започна пандемията с дъщеря ми започнахме да дезинфекцираме входа, където живеем. Опратихме призови към съседите си да започнем всеки ден или кой, когато има възможност да го прави, защото трябва много по-сериозна дезинфекция... Отзоваха се 3 семейства. Но ние с нея започнахме да чистим. След първото чистене бях като пребита, защото това е доста работа, но се чувствах добре, защото направих нещо не само за себе си, но и за другите, защото хората не осъзнават наистина, че здравето е важно. Българинът не се грижи за здравето си, той се грижи за къщата, за колата си, обаче не се грижи за здравето си. После обвинява кого ли не, само не и себе си.

Д-Р ИВАН МАДЖАРОВ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА УС НА БЛС:

КОЛКОТО И ДА Е ТЪЖНО, НА ПРАЗНИКА ТРЯБВА ДА СИ КАЖЕМ ИСТИНИ

От стр. 7

Такъв е и тазгодишният победител – доц. д-р Александър Оскар. Освен че е добър лекар, той е изключителен емпат, съпричастен към страданията както на пациентите си, така и на колегите си.

- Тази година имаше една специална категория при наградите – „Борба с пандемията Ковид 19“. Какви са лекарите наградени тук?

- Опитвахме да проследим всеки един какво е дал като емоция, като знание, като усилие и ежедневно натоварване, като позиции пред обществото и авторитет в тези трудни месеци. Сред наградените има както представителите на националния оперативен щаб, така и медици, които не са част от никакви формални органи, но са допринесли със своите знания и авторитет за това всички ние да минем по-леко през това изпитание.

- Какво стои зад наградата „Лекар на годината“? Какъв вид отговорност е този приз?

- Аз искрено се надявам да е отговорност, защото през годините авторитетът на тази награда според мен расте. В края на всяка една година се раздават много награди от различни организации и сдружения. Когато обаче собственото ти съсловие те удостои с най-големия приз, тогава за всички става ясно, че тук не става дума за някаква политика или задкулисие. Тук наградените получават своеобразна благодарност от страна на своите колеги. Според мен всички наградени през последните 17 години са приемали приза отговорност като признание, което носи със себе си отговорност и стимул да продължават в същия дух.

- Като казахте „признание“, според Вас обществото достигна ли момента, в който да започне да оценява повече лекарския труд и лекарската гилдия като цяло?

- Всъщност, какво значи обществото да ни оценява? Един е зает в една професия, друг – в друга. До нас се докосват хора, които са изпаднали в беда, които имат здравословен проблем.

Аз лично не мисля, че трябва да обвиняваме обществото за това, че на момента се чувстваме недооценени. Мисля, че трябва да има отговорна политика от страна на тези, които управляват държавата и пишат правилата.

Ние от БЛС се стремим да им помагаме, защото отношението към нас лекарите се формира от отношението на управляващите към нас. Ставаме свидетели на това, че различни видове бизнеси се подпомагат, за да оцелят. И с право. Ние даваме своя дан като казваме: „Не затваряйте държавата!“.

Експертно изразяваме своето становище, че да, ние ще понесем своя удар, за да могат тези хора да продължат да работят. От друга страна, какво виждаме напредък? Днес се публикува проект на бюджет, в който практически няма никаква разлика на фона на твърденията, че се повишават средствата за нас. За нас не са гарантирани дори тези увеличения на цените, които лятото се подписаха за следващата година, което означава, че глобално погледнато българските лекари, а и българските пациенти няма да получат повече, а дори по-малко, защото в условия на криза ще има и повече разходи.

Много лесно е да кажеш „Само толкова събрахме от здравноосигурителни вноски“, но нали политика се прави не само от това, което се е събрало като здравноосигурителни вноски, а и по начина, по който насочваш допълнителни ресурси, за да спасиш да речем болниците в Търговище, Силистра, Видин и Смолян. И то не за да спасиш самите болници като сгради, а за да осигуриш региона с лечебни заведения. Не можеш да хвърлиш цялата отговорност на здравноосигурителната каса за тези региони, които по принцип са с по-малко население и да им кажеш да се оправят спрямо броя на пациентите си.

Не можем да кажем на колегите там – вие нямате пациенти и затова просто няма да получавате заплати и ще бъдете оставени на произвола. Тук трябва да се намеси държавата и независимо от това какво здравноосигурителната каса заплаща за извършена дейност, държавата трябва да стимулира целево тези региони, а те са ясни – Видин, Силистра, Разград, Шумен, там, където има по една държавна болница, дори няма частни. Населението там трябва да бъде подсигурано.

- И все пак има пациенти, които смятат, че проблемът е в лекарите?

- Пациентите са недоволни и атакуват лекарите, защото практически са поставени в положение те да са изнервени, а напредък да няма адекватни грижи. За това че няма лекар, който да ги посрещне, защото няма кой да дежури. Тук вината не е в обществото, случва се човек да е афектиран и ядосан. Тук проблемът е в това, че държавата не е направила достатъчно, за да осигури необходимия персонал с необходимите финансови средства. Разбира се, ние сме в Европа, не става с рестрикции, а с финансови стимули. Колкото и да е тъжно, на празника трябва да си кажем и тези истини.

- В този ред на мисли, какъв е призивът Ви към управляващите?

- Призивът ми към управляващите е да си отворят очите и да разберат, че не всичко е само финанси и екселски таблици. Да погледнат цялата карта на България и да видят, че има места, на които системата не работи добре. Не като цяло. Защото региони като София, Пловдив, Варна, Бургас – там смело мога да твърдя, че за населението е осигурена добра помощ с бърз достъп, с различни видове лечебни заведения. Там, където тази помощ не е на добро ниво, държавата трябва да се намеси. Призивът ми е: Погледнете регионално на проблемите, за да се справим глобално като държава.

- Да завършим все пак положително: На днешния Ви професионален празник какво си пожелавате като лекар?

- Със сигурност си пожелавам да сме здрави, всички мои близки и приятели, всички колеги, да са здрави и да можем да си вършим работата спокойно. А към българските лекари се обръщам със следното:

Колеги ние сме избрали да бъдем лекари още когато сме кандидатствали медицина, не е нужно да се оплакваме. Важното е да си вършим работата. В очите на пациентите виждаме благодарността всеки ден.

ЛЕКАРЯТ НА ГОДИНАТА

Офталмологът Александър Оскар за отговорността зад приза и солидарността спрямо хората

- Д-р Оскар, как решихте да се занимавате с медицина и в следствие с офталмология?

- Още от ранни детски години исках да се занимавам с медицина. Родителите ми бяха озадачени как един ученик в 6-и клас така категорично е решил подобно нещо. Докато учех в Първа английска езикова гимназия в София, през цялото време се готвех за изпитите, които ми предстоят.

- Т.е. медицината за Вас е много рано осъзнатото желание за развитие?

- Точно така. В интерес на истината, годините, в които аз следвах своето висше образование, бяха много тежки. Изключително благодарен съм на моите родители, които ми помогнаха, за да мога да се подготвя за кандидатстудентските изпити. И на съдбата, за това, че ми беше даден шанс да се занимавам с медицина.

- А как избрахте специалността офталмология?

- Докато следвах медицина, две неща изключително много ме впечатлиха – те са взаимосвързани – неврологията и офталмологията. След като завърших медицина през 2003 г., спечелих конкурс за специализация и докторантура към Катедрата по неврология с научен ръководител Силвия Черникова, която запали интереса ми невроофталмологията. Именно в тази област беше и докторантурата ми. След като взех специалност по неврология, започнах да специализирам офталмология и постепенно започнах да се занимавам все по-тясно с проблемите, засягащите детското очно зрение.

- Кои са най-честите заболявания специално при децата, при които може да настъпи нарушение на зрението?

- Най-честия проблем, с който се сблъскваме при децата, това е амблиопията или т.нар. „мързеливо око“. Мързеливото око е това, което не възприема образа нормално, има намаление на зрителната острота. Като най-честата причина за развитие на амблиопия е, когато детето има нужда от очила, а не носи. Съответно зрението на окото (по-често на едното око, по-рядко на двете очи) не се развива пълноценно и то изостава. Може да изостане до степен, в която детето да не вижда с това око. Тогава се развива амблиопията. Ако заболяването не се диагностицира до 7-годишна възраст,

Доц. д-р Александър Оскар е от онзи лекари, за които медицината е била мечта още от ранна детска възраст. Успява да положи Хипократовата клетва в трудни времена, но и тогава, и сега е убеден, че всичките вложени усилия са си стрували. През 2009 г. придобива специалност нервни болести, а години по-късно по очни болести. Професионалния си път започва като лекар ординатор и специализант в Клиниката по нервни болести на УМБАЛ „Александровска“, а от месец март 2019 г. до настоящия момент е началник на Клиниката по очни болести в същото лечебно заведение. Като такъв той успява да организира редица благотворителни инициативи, сред които безплатни прегледи за деца и безплатни операции за възрастни хора. А след настъпването на пандемията от коронавирус влага цялата си енергия, за да помогне на медиците на първа линия... и това не остава незабелязано. Навръх професионалния си празник, той беше удостоен с приза на БЛС „Лекар на годината“.

съответно не се лекува, оставя трайни и необратими поражения върху зрителната функция на детето и на възрастния. Друга причина за развитието на амблиопията е кривогледството.

При всички положения децата трябва да бъдат изследвани от очен специалист още от 6-месечна възраст и ако се появи проблем своевременно да се лекува. Детското зрение се развива от момента на раждането до 9-годишна възраст. Това е един бавен, постепен процес и ако има някакво заболяване, което възпрепятства нормалното развитие на детското зрение, то дава трайни отражения върху зрителната функция.

- Подценяват ли родители те ранната диагностика на децата си по отношение развитието на тяхното зрение?

- Има такива, които безспорно я подценяват, но мога да кажа, че през последните години именно родителите са тези, които търсят контакт с нас, търсят съдействие, консултация.

За последните 10 години с колегите ми в клиниката направихме много безплатни прегледи на деца на възраст между 4 и 12 години. За тези, които имаха нужда от очила – дарявахме. В рамките на тези 10 години сме прегледали над 30 хил. деца. Установихме, че над 90% от децата в ранна училищна възраст на територията на Северозападна България не бяха консултирани от очен специалист. Ние им направихме първата консултация. Установихме проблеми при немалка част от децата, които и понастоящем лекуваме. При такава възраст обаче установяването на една амблиопия например вече много трудно може да се коригира, да се лекува.

- Какво Ви мотивира да правите тези безплатни прегледи? Защо подехте тази инициатива?

- На първо място като лекари считаме, че ние носим отговорност не само за здравето на конкретния пациент, но трябва да сме ангажирани и със здравето на обществото като цяло.

Най-важната част от обществото, това са децата – и затова всеки един от нас в клиниката отделя собствено време и ресурс, за да осъществяваме тези безплатни прегледи.

От няколко години работим активно и с възрастните хора, като осигуряваме безплатни прегледи и за тях. А за хората от домовете за социално подпомагане в София, освен безплатните прегледи, осигуряваме и безплатни операции на катаракта. Имплантираме включително очната леща, която не се покрива от Здравната каса и пациентите в противен случай сами трябва да я закупят. А тя не е никак евтина, в повечето случаи е над 1000 лева. Обединени от общото желание да помогнем на тези хора, сме оперирали безплатно над 20 човека.

- В каква възраст най-често зрението започва да отслабва по чисто естествени причини? Има ли нещо, което може да се направи за поддържане на зрението в по-добро състояние за по-дълго време?

- Нормално е с възрастта, поради различни причини, зрението да намалява. Първата физиологична възраст, при която настъпват промени в зрителната острота и начина, по който възприемаме образите и света около нас, това е около 40-42 години. Тогава настъпва т. нар. пресбиопия, в миналото се е наричало старческо далекогледство. За

сжаление има разпространени предразсъдъци в обществото, че ако сложиш очила ще ти се развали зрението и ще ти станат мързеливи очите и хората предпочитат да се мъчат, да страдат, но да не носят очила за близко, което е изключително погрешно.

След 50-60 годишна възраст започват да се развиват промени в пречупвателната среда на окото и в един момент може да се развие катаракта или перде, което изисква и хирургична интервенция. Друга причина за намаляване на зрението – това е глаукомата, най-често се асоциира с повишено вътреочно налягане. Това е едно заболяване, което също е социално значимо, засяга много хора в обществото. Третото заболяване, което настъпва обикновено след 70-80-годишна възраст и прогресивно нараства честотата му, това е макулната дегенерация.

- Какъв процент от развитието на заболяванията, които изброихте, може да бъде спряно, ако им бъде обърнато внимание навреме?

- В голямата си част, реферционните аномалии изискват носене на очила. Катарактата прогресира, но се лекува напълно с оперативни интервенции и имплантиране на вътреочна леща. При глаукомата се слагат капки, които спират увреждащото въздействие на повишено вътреочно налягане върху зрителния нерв. За макулната дегенерация вече разполагаме с все повече възможности чрез инжекции да забавим прогресията, включително и тоталната загуба на зрение. Просто трябва навреме да се диагностицират проблемите.

- Вие от доста време се занимавате с това, по ваше мнение как се разви офта-

лмологията у нас през последните години? На добро ли е в момента или има още какво да се желае според Вас?

- Аз съм специализирал в Ню Йорк и до голяма степен това, което виждам в България като технологии – ние не отстъпваме по нищо на световните стандарти в областта на офталмологията. Това е важно както за пациентите, така и за медицината, и здравеопазването като цяло. Имаме все повече пациенти, които идват от чужбина да се лекуват в България – както български граждани, така и чужденци, поради достъпността в здравеопазването, ниската цена и доброто качество на услугата, което също е атестат за доброто развитие на офталмологията в България.

- В началото на годината Вие си партнирахте активно с Българския лекарски съюз в борбата с пандемията...

- Точно така – в момента, в който започна да се развива първата вълна на COVID-19 през месец март в България, с колегите в Българското дружество по офталмология обсъдихме възможностите за целесъобразно подпомагане на усилията на БЛС. Събрахме немалко средства от членовете на нашето дружество, от приятелите на наши приятели и средствата насочихме към закупуването на хранителни пакети. Всеки пакет беше на стойност 100-120 лева. С помощта на доброволци доставихме хранителни продукти на всички медици, които бяха под карантина. Благодарение на активното участие на БЛС успяхме да достигнем до медиците в цялата страна. През май месец се включихме в друга инициатива на БЛС за финансово подпомагане на семействата на загиналите в страната медици. Отделно

Българското дружество по офталмология заедно с Организацията на евреите в България „Шалом“ подпомогнахме БЛС със закупуването на санитарни материали за медиците в страната.

- Залогите доста на благотворителната дейност в живота Ви – защо?

- Има една много важна мисъл на Равин Хилел, който казва следното: „Ако аз не съм за себе си, кой ще е за мен? Но ако съм само за себе си, какво съм? И ако не сега, кога?“. Ако сме прекалено ангажирани само със собствените си проблеми, игнорирайки проблемите на другите, няма как самите ние да сме добре. Именно поради тази причина смятам, че всеки един от нас има ангажимент да направи така, че да живеем в едно по-здрав общество. Общество, в което всеки един от нас има своята активна роля и допринася за доброто на другия. Аз лично смятам, че ние, освен като лекари, които лекуват пациентите си, трябва да сме граждански активни в обществото и да не пренебрегваме проблемите на хората около нас, независимо дали те са от медицинско или друго естество.

- Навръх професионалния си празник бяхте удостоен с приза „Лекар на годината“, какво за Вас е тази награда?

- Тази награда за мен е преди всичко отговорност. Отговорност като лекар никога да не забравям както моите пациенти, така и здравето на обществото като цяло.

- С какви чувства посрещате празника на лекаря днес?

- Чувствата са смесени, защото няма как да не ме боли, когато колеги са наистина поразени от тази коварна болест COVID-19, но също така и с вяра, че можем да се справим.

- А какво си пожелавате?
- Здраве. Най-вече здраве и съвсем скоро да се върнем към нормалния си живот.

Интервюто взе:
Милена Енчева

ВТОРАТА НАЦИОНАЛНА КОНФЕРЕНЦИЯ „ЗАЕДНО ЗА ПОВЕЧЕ ЗДРАВЕ“ ИЗЛЕЗЕ С ОТВОРЕНО ПИСМО ДО ИНСТИТУЦИИТЕ

По време на форума бе обсъдена възможността за допълнителен финансов ресурс за здравеопазване през 2021 г. в контекста на предстоящите предизвикателства, свързани с пандемията, очакванията на българското общество за развитието на здравеопазването и осигуряването на допълнителни средства за устойчивото финансиране на системата. Споделени бяха очакванията на организациите в сферата на здравеопазването за увеличено търсене на медицински услуги и лекарствена терапия през 2021 г. в резултат на забавянето или отлагането на посещения при лекар през 2020 г. и опасенията им, че предвидените в проекта за Закон за бюджета на НЗОК за 2021 г. средства няма да бъдат достатъчни.

На събитието бяха представени данни от национално представително проучване за нагласите на българина за развитието на здравната система, проведено през август т.г. от агенция „Тренд“, както и анализ „Акцизи по предназначение“ на Експертен клуб за икономика и политика /ЕКИП/, свързан с подобряване на публичното финансиране с помощта на бюджетно-неутрални инструменти. Според изследването българите виждат решенията за подобряването на

СЪСЛОВНИ, ПАЦИЕНТСКИ И БРАНШОВИ ОРГАНИЗАЦИИ НАСТОЯВАТ 10% ОТ АКЦИЗИТЕ ВЪРХУ ЦИГАРИ, АЛКОХОЛ И ГОРИВО ДА СЕ ОТДЕЛЯТ ЗА СИСТЕМАТА

качеството на здравните услуги у нас най-вече в по-високото финансиране на здравеопазването. Категорично мнение е, че държавата трябва да вземе тези средства от приходите от акцизи за цигари и алкохол (74 на сто от анкетираните). Анализът на ЕКИП отчита, че средствата могат да бъдат осигурени като се заделят 10% от акциза на тютюневите изделия, алкохола и горивата, което е над 0,5 млрд. лв. повече за здравеопазване.

Председателят на БЛС д-р Иван Маджаров каза, че е необходимо да се вземат спешни мерки за повече инвестиции в здравеопазването и те да се разглеждат като нещо, което се прави за бъдещето, тъй като в противен случай след 3-4 години системата няма да може да поеме нуждите на обществото. Д-р Маджаров допълни, че проектът-бюджетът на НЗОК за 2021 година не гарантира увеличаване на възнагражденията на българ-

ските лекари и сестри, а дори и не гарантира тяхното запазване. „Не може да се разчита само на НЗОК да се справя с всички проблеми в системата на здравеопазването. Тази и следващата години опитите всичко да се стовари на нея ще доведат до притискането ѝ към стени. Призовавам институциите да не притискат повече здравната каса, защото тя ще ни е необходима и по-нататък. Пример за това е, че се опитваме да осигурим помощта за COVID болните в лечебни заведения, които нямат възможност да го правят през условията, които е длъжна да изпълнява здравната каса“, каза д-р Маджаров. Той допълни, че обещанията през м. юни 126 млн. лв. още не са внесени в бюджета на НЗОК и настоя отговорно да се погледне на бъдещото за следващата година.

Председателят на Български фармацевтичен съюз проф. Асена Сербезова допълни, че

е необходимо инвестициите в здравеопазването да са насочени към качеството на услугата, както и да се прави проверка на удовлетвореността на пациентите, какво се е случило с тях, как е подобрен животът им. Тя апелира към дългосрочен подход в управлението на системата, който да не ощетява нито един участник в нея и добави, че е необходимо, дългосрочно и холистично мислене за здравеопазването.

Изпълнителният директор на ARPharM Деян Денев заяви, че на здравеопазването е необходимо да се гледа като на система, в която трябва да се инвестира повече и по-ефективно и която носи възвръщаемост под формата на увеличена продължителност на живота, повече години в добро здраве, намалени усложнения и смъртност. Системата не само има нужда от повече ресурс, но той да бъде умно инвестиран, така че да отговори

на очакванията на българските граждани и да им помогне да бъдат икономически и социално активни по-дълго време. С общи усилия можем да говорим за подобряване на българското здравеопазване в следващите години чрез повече и по-добре вложени средства в публичния сектор, допълни Денев.

Управителят на НЗОК проф. Петко Салчев заяви: „Инвестициите не трябва да бъдат в сгради, апаратури и т.н., а в ново мислене, така че болниците да се превърнат във високотехнологичен център, а хората да се лекуват по домовете си.“

В Отворено писмо, подписано в края на форума, представителите на съсловните, пациентските и браншовите организации се обединиха в обща позиция за финансирането на здравната система. В него те заявяват:

„Като приветстваме готовността на правителството да осигури допълнително финансово обезпечаване на здравната система през 2021-а с 460 млн. лв., смятаме, че е необходимо тези средства да бъдат насочени към Националната здравноосигурителна каса и разпределени оптимално целесъобразно по бюджетни пера, за да бъдат гарантирани неотложните разходи за справяне с пандемията и осигуряване на здравното обслужване на българските граждани.“

Друго предложение към правителството и ресорните комисиони в парламента е допълнителните средства за здравеопазване през следващата година да бъдат осигурени като 10% от средствата, постъпили в държавния бюджет от акцизите върху тютюневите изделия, спиртните напитки и горивата да се използват за финансиране на бюджетни пера в НЗОК. Тези средства да бъдат разходвани за ограничаване,

промоция, превенция и лечение на заболяванията, свързани с употребата на тютюневи изделия, злоупотребата с алкохол и ефектите от горивата, които също са свързани с влошаване на общото здравно състояние на обществото.

Документът бе подписан от представителите на БЛС, БФС, ARPharM, както и от Националната пациентска организация, Конфедерация за защита на здравето, Националното сдружение на частните болници, Българската асоциация на професионалистите по здравни грижи, Българската Генерична Фармацевтична Асоциация и Българската асоциация на търговците на едро с лекарства.

Отвореното писмо е адресирано до премиера Бойко Борисов, вицепремиера Томислав Дончев, министъра на здравеопазването проф. Костадин Ангелов, министъра на финансите Кирил Ананиев, председателя на Комисията по здравеопазване към 44-то Народно събрание д-р Даниела Дариткова, председателя на Комисията по бюджет и финанси към 44-то НС Менда Стоянова, председателя на Надзорния съвет на НЗОК Жени Начева и проф. Петко Салчев, управител на НЗОК.

Текстът на Отвореното писмо можете да прочетете на www.blsbg.com.

Втората национална кръгла маса „Заедно за повече здраве“ е организирана от инициативата „Заедно за повече здраве“, в която участват Българският лекарски съюз, Българският фармацевтичен съюз и Асоциацията на научноизследователските фармацевтични производители в България.

В кръглата маса участваха проф. Петко Салчев, управител на Националната здравноосигурителна каса, както и д-р Валентин Павлов, зам. - председател на Български зъболекарски съюз, д-р Евгени Тасовски, изпълнителен директор на Българската генерична фармацевтична асоциация, Оля Василева, изпълнителен директор на Българската асоциация на търговците на едро с лекарства, представители на пациентските организации, на болниците, на специалистите по здравни грижи.

СЕРТИФИКАТИ ЗА ДОБРА МЕДИЦИНСКА ПРАКТИКА (ЗА РАБОТА В ЧУЖБИНА)

НЕОБХОДИМИ СА КОПИЯ ОТ:

1. ЛИЧНА КАРТА
2. ДИПЛОМА ЗА ВИСШЕ ОБРАЗОВАНИЕ
3. ДИПЛОМА ЗА СПЕЦИАЛНОСТ
4. УДОСТОВЕРЕНИЕ ОТ РЛК НА БЛС ЗА ЧЛЕНСТВО И ДОБРА ПРАКТИКА

За контакти:

Ирен Борисова
02/954 94-60;
0899 90 66 47

Яна Кръстева
0899 906 655

ПРИЗНАНИЕ ЗА ВМА И БЪЛГАРСКАТА ШКОЛА ПО НЕВРОСОНОЛОГИЯ

Невролози от 5 държави се включиха в Шестия национален конгрес на Българската асоциация по неврология и мозъчна хемодинамика (БАНМХ), който се проведе в периода 9-11 октомври 2020 г. в гр. София, съобщава medicalnews.bg.

„Форумът беше посветен на новостите в ултразвуквата диагностика на нервната система и поставя акцент върху различните проблеми на диагнозата, лечението и рехабилитацията на съдовите заболявания на нервната система“, заяви проф. Екатерина Титянова, съзателят и учредител на Асоциацията и ръководител на Клиника „Функционална диагностика на нервната система“ във Военномедицинска академия (ВМА).

По традиция, акцентът беше върху социално-значими заболявания в неврологията и свързаните с тях гранични области на медицината, а мултидисциплинарен екип от невролози, ангиолози, кардиолози, неврохирурзи обсъди ултразвуквата диагностика при каротидна патология, както и възможността за въвеждане на единни критерии при определяне на степента на каротидна стеноза, която се използва като критерии за реваскуларизация, съдова операция или поставяне на стент.

Част от конгреса беше и международен вебинар, който акцентира върху стила на живот и здраве на мозъка и ефикасността и безопасността на сонотромболната при пациенти с остър исхемичен инсулт.

Провеждането на форума съвпадна с отбелязването на 15-ата годишнина от учредяването на БАНМХ. За този период Асоциацията се утвърди като авторитетна научна организация в областта на неврологията

и невросонологията, водеща във въвеждането на европейските и световните стандарти в ултразвуквата диагностика на нервната система и терапевтичния ултразвук в неврологията.

На тържествена церемония след официалното откриване на конгреса бяха раздадени награди за специален принос на редица медии, институции, дружества, журналисти и други известни личности, които през годините са подпомагали дейността на БАНМХ. Проф. Екатерина Титянова бе удостоена с две награди – за цялостен принос като учредител и създател на дружеството и за създаването на българска школа по невросонология. Сред наградените е и Военномедицинска академия, която ежегодно подкрепя провеждането на националния конгрес и дейността на БАНМХ.

Наградата „Невросонолог на годината 2020“ получи д-р Ивайло Петров, началник на неврологичното отделение на МБАЛ-Шумен и един от първите специалисти, обучени във ВМА за работа с ултразвукова диагностика на нервната система.

Част от Конгреса беше и постерна сесия на 29 млади учени и „Арт-терапия“ изложба на картини на пациенти, засегнати от различни неврологични заболявания.

РЕКЛАМНИ ТАРИФИ: Направете запитване на 0899906644 и quovadis@blsbg.com

QUO VADIS

Редакционен броят е приключен на 9. 11. 2020 г.

Адрес на редакцията:

София, бул. „Акад. Иван Евст. Гешов“ 15,
НЦОЗА Български Лекарски Съюз
Тел.: 359 8 999 0 66 44

Главен редактор: Георги Радев

Репортер: Милена Енчева

Email: quovadis@blsbg.com

Предпечат: Ан-Ди

Експонация и печат: ИПК „Родина 2“

Редакцията на в. „Quo vadis“ не носи отговорност за достоверността на публикуваните на страниците на вестника обяви.

ЧЕТИРИМА БЪЛГАРСКИ МЕДИЦИ С НАУЧНА ПУБЛИКАЦИЯ ЗА К-19 ЕДИН НАИСТИНА DREAM TEAM

Четирима български медици - д-р Цветелина Великова, д.м., д-р Христиана Бацелова, д-р Станислав Коцев и Даниел Георгиев - студент по дентална медицина са автори на научната публикация „Immunological aspects of COVID-19: What do we know?“, публикувана в края на м. септември в списание „World Journal of Biological Chemistry“. Статията е обзор върху имунологичните аспекти на COVID-19.

В публикувания материал се обсъждат ролята на имунната система за протичането на коронавирусната инфекция, имунологичната памет на организма след преболеване, подходите за лечение и потенциалните възможности за разработването на ефикасна ваксина. Дискутираните проблеми подчертават значението на взаимодействието между вируса и заразения организъм, значението на съпътстващите заболявания за протичането и тежестта на инфекцията, възможните усложнения и изхода от заболяването.

От месец март 2020 г. същият екип поддържа Facebook страницата „Коронавирус /информация/“, на която ежедневно се публикуват данни от български и международни източници за разпространението на COVID-19 у нас и по света, както и новости, свързани с протичането, лечението и профилактиката на заболяването.

За научната статия и безвъзмездната работа по Facebook страницата „Коронавирус /информация/“ четете в интервюто, което екипът от млади специалисти даде специално за в. „Quo VADIS“.

Как се роди идеята за написването на научната публикация?

Д-р Цв. Великова: В края на месец март получихме специално покана като влиятелни учени да публикуваме научна статия с последни данни за коронавируса в списанието „World Journal of Biological Chemistry“. Написването на статията не беше лесно, защото трябваше да прочетем огромно количество научни статии по темата. Знаехме, че ще се справим обаче, защото бяхме екип и всеки можеше да обхване областта, в която работи и е добър.

Какво е в конкретика Вашето участие в написването ѝ?

Д-р Цв. Великова: Като имунолог се спрях на имунните механизми на организма за справяне с вируса, клетъчния и антителен имунен отговор, участието на имунната система в клиничната картина и усложненията, имунната памет след преболеване, имунотерапия на болестта.

Д-р Хр. Бацелова: Аз съм специалист по епидемиология на инфекциозните болести и моето участие е свързано с проучване на епидемиологията на SARS-CoV-2 и какво е известно на научната общност до момента за вируса и причиняването от него заболяване (COVID-19).

Д-р Ст. Коцев: Участвам в частите, описващи фактори на вирулентност и патогенност на новия коронавирус и клиничната картина на COVID-19. В първата част се обсъжда известното до момента относно вирусната структура, особеностите, които отличават SARS-CoV-2 от останалите коронавируси и допринасят за повсеместното разпространение, както и факторите, определящи патологичните ефекти в организма. За написването на параграфа, представящ клиничната картина

на COVID-19 и най-често наблюдаваните усложнения, определено ми помогна опитът от ежедневния сблъсък с такива болни.

Д. Георгиев: За написването на статията допринесох в частта с ваксините и здравните паспорти. Теми, които имат динамично развитие и прилагането им като решение е от изключително значение. Това обаче ги прави и много трудни като начин за осъществяване, защото и минималната грешка в някое от двете може да доведе повече проблеми.

На какви изисквания трябва да отговаря един такъв труд, за да бъде публикуван в научно списание?

Д-р Цв. Великова: Статията беше написана и подадена в края на месец юни, след което тя беше подложена на сериозно и стриктно рецензиране от международни учени. За да бъде публикувана една научна статия в престижно списание, е необходимо тя да отговаря на редица строги изисквания, за които следят редакторите на списанията. Нашата статия премина успешно този процес с висока оценка, което позволи тя да бъде публикувана през месец септември тази година.

Какви са основните насоки в „Immunological Aspects of COVID-19: What do We Know?“?

Д-р Цв. Великова: Една от големите загадки, свързани с новия коронавирус, е как той взаимодейства с имунната система. Затова и се спряхме на имунологичните аспекти на болестта, включително какъв имунен отговор се развива срещу него, каква е клиничната картина на инфекцията, кои усложнения се дължат на прякото участие на имунната система, каква е ролята на антителата и какви са възможностите за лечение на болестта, свързани с имунитета, принципите и трудностите при създаването на ваксина и др.

Достъпна ли е статията на български език?

Статията е достъпна само на

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ЕКИПА:

Д-р Христиана Бацелова - специалист по Епидемиология на инфекциозните болести в Медицински университет-Пловдив и епидемиолог към УМБАЛ „Свети Георги“

Д-р Цветелина Великова, д.м. - специалист по Клинична имунология в Университетска болница „Лозенец“, гр. София и асистент по клинична имунология към Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Д-р Даниел Георгиев - студент по дентална медицина във Факултет по дентална медицина, Медицински университет-Пловдив

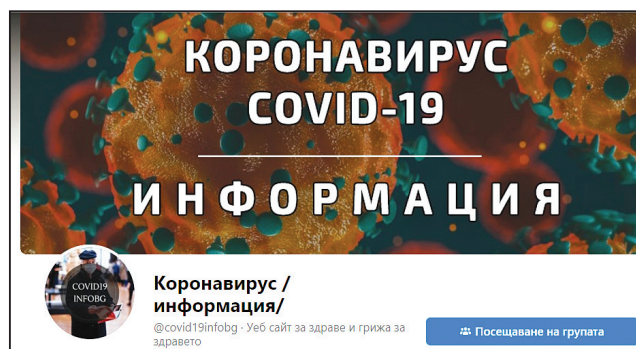

Д-р Станислав Коцев - лекар специализант по Инфекциозни болести в МБАЛ-Пазарджик

английски език в сайта на списанието и в най-голямата база за научни статии PubMed. На нашата страница започнахме редовно да публикуваме информация от нея, преведена и адаптирана за широката публика.

От март '20 г. Вие поддържате страница във Facebook Коронавирус /информация/ напълно безвъзмездно. Защо решихте да я създадете и каква идея стои зад нея?

Даниел Георгиев: Когато стана ясно, че коронавирусът (COVID-19) вече е достигнал до Европа, в България започнаха да се генерират масово фалшиви новини относно вируса - неговата етиология и развитие. Като човек, който се дразни на такива неща и иска обществото, в което живее да бъде информирано максимално точно, правилно и полезно, реших да направя тази страница. Пред мен имаше само един проблем и това беше, че аз съм студент по дентална медицина в Медицински университет-Пловдив и трудно хората биха ми гласували доверие относно нещо, което не е главна тема в моето поприще на развитие. За щастие д-р Хр. Бацелова откликна на моята покана и започнахме заедно развитието на тази страница. Малко след това се присъединиха д-р Коцев и д-р Великова. Така в началото

от един студент по дентална медицина екипът днес е представен още от епидемиолог, имунолог и лекар специализант по инфекциозни болести, който работи на терен. Един наистина „dream team“.

А относно безвъзмездната работа - целта ни не е да правим пари от тази наша дейност. Ние работим в различни сфери на медицината, т.е. основното и главното е да помагаме на хората. В случая - с вярна, точна и полезна информация, относно един нов, непознат и коварен вирус.

Много неща знаем за К-19, но има и много неизвестни. Какви предизвикателства стоят пред Вас в условията на несъмнена втора вълна?

Д-р Хр. Бацелова: Голямо предизвикателство се оказа

спазването на противоепидемичните мерки от голяма част от обществото. Пренебрегването на препоръките за спазване на дисциплина и дистанция доведе до повишаване на новозаразените със SARS-CoV-2. Доказано маските предпазват от разпространяване на вируса, но все по-често се носят неправилно или изобщо не се поставят. Необходимо е отговорно поведение от всеки един в едно организирано общество, за да се ограничи тази епидемия за България. Човек трябва да може да пренебрегва на моменти собственото си удобство, за да предпази по-уязвимите. Носенето на маска е израз на уважение към себе си и околните.

Д-р Ст. Коцев: Мисля, че всички разбрахме, че коронавирусът е сред нас. Известно е как става заразяването. Известно е как да се пазим. Трябва просто да спазваме противоепидемичните мерки. Известно е, че COVID-19 е тежко протичащо заболяване при хора с подлежаща полиморбидност и напреднала възраст. Като лекар специализант в Инфекционно отделение, най-голямото предизвикателство, което стои пред нас, е прогресивно нарастващият брой на заразените, които имат

нужда от болнично лечение. При болните с хронични заболявания COVID-19 е дълга болест и нередко протича коварно, а много често влошаването на състоянието настъпва скоростно.

На база Вашите лични наблюдения върху К-19, какво несъмнено знаем и битуват ли митове сред обществото относно коронавируса?

Д-р Ст. Коцев: Все още в обществото има скептици, които смятат, че броя на заразените е манипулиран, че таква заболяване няма и че цялата ситуация е плод на световна конспирация. От другата страна са тези, които всяко свое оплакване свързват с COVID-19, ежечасно измерват температурата си и държат да бъдат изследвани за коронавирус. Вероятно правилното поведение е някъде по средата. Не е трудно да носим маска на обществени места, да избягваме местата със струпването на много хора и често да измиваме ръцете си. Пазейки себе си пазим и другите, а по този начин ще се справим.

Д-р Хр. Бацелова: Един опасен мит е, че маските пречат на дишането. Това накара много хора да отказват да ги носят, демонстративно да не изпълняват заповедта на министъра на здравеопазването за задължителни маски в затворени пространства. Това доведе до повече заразни със SARS-CoV-2.

Кои са източниците, които ползвате за страницата Коронавирус /информация/?

Като източници използваме както реферирани научни статии от големите бази данни, така и международни и национални източници на проверена информация.

Използват се следните източници:

Световната здравна организация; Centers for Disease Control and Prevention, Atlanta USA; NHS (United Kingdom National Health Service); Различна научна литература, достъпна в ScienceDirect. Разбира се ползваме информация и от: Министерството на здравеопазването; Националния Център по заразни и паразитни болести (НЦЗПБ); РЗИ-Пловдив. Целта ни е да поднасяме тази информация на достъпен и разбираем език.

Линк към статията:

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7520644/#:~:text=One%20of%20the%20main%20immunological,of%20the%20disease%5B64%5D.&text=More%20of%20genetic%20variants%20are%20known,the%20immune%20response%20to%20pathogens>

Русе, Пловдив, Пазарджик, София и Рим – това са важните места в живота на д-р Ирена Иванова. В Русе е родена и израснала, а след гимназията животът ѝ продължил в Пловдив, където следвала медицина. След дипломирането си започва работа в III Вътрешно отделение в болницата в Пазарджик, а през 2006 животът ѝ отвежда в София. От тогава до сега тя работи в лабораторията на УМБАЛ „Св. Иван Рилски“, като постепенно от специализант там става завеждащ лабораторията. От пет години д-р Иванова се занимава и с преподавателска дейност към МУ – София и ЮЗУ „Неофит Рилски“ в Благоевград. Има две прекрасни деца.

Тъй като има желание да се занимава с наука, постепенно се насочва към разработване на дисертационен труд, свързан с микроелементите и ролята им в развитието на невродегенеративните заболявания, в частност болестта на Алцхаймер.

Работата ми по този въпрос ме срещна с три невероятни жени - Бисера (доц. Атанасова от Александровска болница), Розанна (проф. Скуитти) и Мери (д-р Мария Кристина Сиотто (Department of Neuroscience, AFaR - Ospedale Fatebenefratelli, Рим). От тях получих не само силна подкрепа, но те ме въведоха в подробностите на патологията, която разработвах, разказва д-р Иванова.

Случайно или не съществената част от труда си тя изготвя в Рим. Във вечния град тя е близо както до науката, така и до изкуството. Второто тя носи винаги в сърцето си, макар титляр в ежедневието ѝ да е първото. Пред „Quo VADIS“ обаче, тя разказва и за двете си страсти. Как се съчетава управлението на лаборатория с рисуването и поезията – вижте изповедта на д-р Ирена Иванова.

- Защо решихте да се занимавате с медицина? Как и защо се спряхте на сегашната си специалност?

- Винаги съм искала да бъда лекар, а мотивите ми бяха съвсем обикновени – за да помагам на хората. Мисля, че съм силен емпат и това винаги е оказвало влияние върху решенията в живота ми. В лабораторията попаднах случайно, но установих, че това е една аналитична специалност, което много ми допадна. Лабораторната медицина е детайлна и задълбочена материя, все едно да рисуваш миниатюра.

- Как и кога се появи интересът Ви към рисуването?

- Рисуването е в мен от дете. Учителите ми винаги ме отличаваша за това. А родителите ми не са ме насочвали към нищо конкретно. Баща ми все ми говореше, че „за да успееш в този живот трябва да учиш“ и че „без чужд език работата не става“. И понеже от дете знаех, че искам да уча за лекар, беше ясно, че повече трябва да чета, отколкото да рисувам. И така 20-30 години. Не хванах четката чак до сега. Но четях за известни художници, посещавах изложби и галерии винаги, където можех.

- Кога най-често рисувате?

- Рисувам, когато мога да се усамотя. Рисуването е останало насаме със себе си. Това ми се случва вечер или нощем. Сега, откакто е обявена пандемията, почти не съм рисувала.

- А какво най-често рисувате?

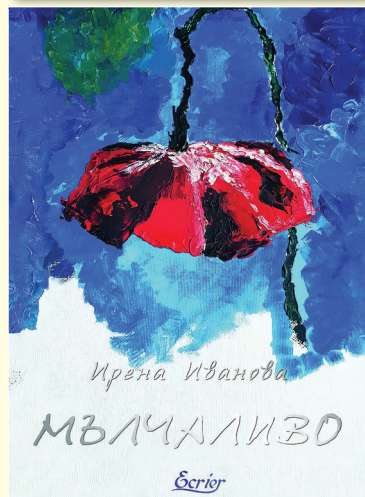
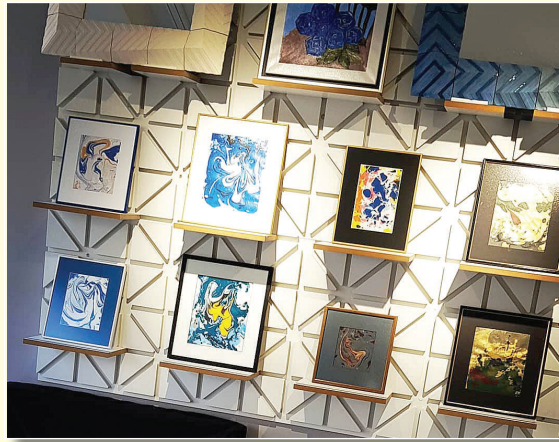
- Искала съм да опитам повече някои конкретни образи или нещо по-отвлечено, използване на определени цветове, на различни бои, хартия, ебру... всичко искам да усетя. С времето се оказа, че най-много ми допадат акварелите. Рисувам измислени детайли, цветя и женски образи. Не обичам злободневните теми.

- През 2018 г. показвате за пръв път своите произведения пред публика по време на първата Ви самостоятелна изложба. Как се решите на тази стъпка?

- През октомври стана точно година от „мълчаливата“ ми изложба, която беше миналата година. Мисля, че хората, по принцип, са благодарно настроени да приемат с приятна емоция и добронамерено проявите на изкуството под каквато и да е форма – картини, стихове, театър... Битието не ни дава време и сили постоянно да сме в близък контакт с изкуството, но ето, че използваме всеки възможен момент.

ЛЕКАРЯТ, ХУДОЖНИКЪТ И ПОЕТЪТ

ЗА РАЗЛИЧНИТЕ НЮАНСИ В ЖИВОТА РАЗКАЗВА Д-Р ИРЕНА ИВАНОВА

живота ми.

- За какво най-често пишете?

- За неща, за които съм изградила мое си мнение - по-често са тъжни (мои) истини за живота – любовта е тъга, животът е борба, пътят е труден, хората са по-скоро самотници, илюзиите са красиви, но опасни. Понякога имам спонтанни хрумвания, без някакво послание, просто като усещане, например ето това:

*Красотата на късната пролет,
в точното време,
което застива в ступор
на любовни ветрове,
вихрушки може би,
които затварят ни очите и
целуваме мечтите си.*

- Кое е Вашето любимо произведение от Вашата стихосбирка? Може ли да ни го цитирате?

- Едно от любимите ми няма заглавие. Разказва за труден, но достойно

изминат път в живота, за неясно бъдеще, защото всичко е относително и само миг; има илюзии, които ни заблуждават, има воля за живот и за продължаване напред, въпреки че може и да грешим, но от това не бива да се страхуваме. Има интимност между двама човека, които се разбират и допълват.

*Изпокъсани пътеки са зад мене,
не съм избирала,
но няма да ги заменя.
Пред мен е бяло слънце и не виждам,
но няма да се спра.
Страхувам се от хиляди неща,
които ме сковават хладно.
Закачам се за цветните градини,
с молитва в тихата душа.
Болезнена е всяка капка от очите.
И мускулите ми зазряли
сами ме движат, бутат ме напред,
опитвам да се разбера.
И тебе също.
Защото всяка твоя мисъл или дума
е капка синьо, в моята вода.
Когато вдигна бялото платно
аз виждам огледало,
виждам теб,
закачам те в сърцето си
и чувствам всичко
без капка самота.
Подреждам си хартиените кули
с една въздишка падат те,
но следвам моите пътеки,
макар и невинаги добре.
Аз продължавам.
Ти чакай ме в далечината.*

- Кои са любимите Ви автори и произведения, от които черпите вдъхновение?

- Героите на Търуин Шоу са моите примери, за волеви, изградили себе си личности и същевременно запазили човешкия си образ чист и далеч от порочността. Особено силно ме впечатли биографията на Алберт Швайцер заради невероятното съчетание в него от алтруизъм, емпатия, интелект и човечност! От книгите на Маркес се уверявам, че всичко е възможно на този свят. А Тери Прагчет е усмихнатата ирония за устройството и функцията на човешкото съществуване някъде из цялата вселена и по-нататък...

- Може ли читателят да открие Вас във Вашите произведения? Какво искате да му кажете с творбите си? Какво е Вашето послание?

- Да, разбира се, че ще открие нещо от мен. Изкуството е изключително откровено занимание и затова то е като изповед. Това, което всеки би разбрал или усетил, ще бъде пречупено през собствените му възгледи и душевност. Изкуството е комуникация и може да срещне както разбиране, така и неразбиране, дори и пълно отрицание. Но в крайна сметка то е така ненадрапливо, че не може да остави горчиви следи. Творбите ми са моят поглед към себе си. Би било самоуверено да заявя, че изпращам послания, но дано се е получило споделяне за красивите и истински неща в живота ни.

- Как се съчетават работата в Централната клинична лаборатория и творенето с четка и писането?

- При всички положения предимство има работата ми. А най-напред са децата ми. За себе си отделям време, когато остане. Новите технологии улесняват достъпа ни до изкуството. Има страници във ФБ, които следя, или аз самата публикувам в моята страница.

- Какви отзиви получихте от колегите си лекари и медицински специалисти?

- Колегите ми са много готини, като имам предвид и в лабораторията и в цялата болница. По-близките до мен знаеха, че се занимавам с рисуване, но в повечето случаи реагираха с изненада, приятна изненада.

- Какво са за Вас изкуството и медицината?

- Две фундаментални явления, без които не може. Изкуството предполага някаква душевност. За да може да се създаде дадено произведение, трябва „да ти идва отвътре“, както се казва. Но същото е и в медицинската практика, въпреки че там емоцията трябва да е обрана. Усетът и подходът към пациента обаче, както и конкретната ситуация, са изключително важни.

- Какво иска лекарят, художникът и поетът д-р Ирена Иванова да остави след себе си?

- Човешки отношения, усещане за красота и нежност.

- Какво искате да постигнете в професионален и личен план?

- Благодарна съм, че професията ми е такава, която не може да стои в застой и непрекъснато се изисква да ставам по-добра. В личен план следвам пътя си и смятам, че бъдещето е светло!

*Интервюто взе:
Милена Енчева*

